

Friss
VETŐMAGVAK,
ugymint:

Lóhere, valódi francia és magyar lucerna.
Lóhere, stájer vörös.
Rethi here, fehér hollandi.
Vadóc (Reigras), angol, francia, olasz, belöldi.
Rethi csibehur (Spörgel).
Baltacim (Espacelette).
Cukor- és takarmány-céklerépa.
Tarló-répa.
Bükköny, mohar, nyári és őszi-repce.
Tavaszi-buza és rozs.
Pohanka. 417 (9-13)
Mezei komaesin (Timotheusgras).
Burnótfű (Pimpinella).
Akacsa-magvak.
És más magfajok.
Olaj-pogácsa.
Szappangyökér, vagdalt és őrölt.
Gabona-zsák és gyékények.
Gép-olaj, legjobb minőségű.
Disznósir, Szatonna és haj.
Angol patent-koest- és gépkenőcs.
Fekete labföld virágokhoz.

Jó minőségben és jutányos áron kaphatók:

Halbauer G. János,
kereskedésben Pesten.
Raktár és irodája saját házban
Terézváros, Rombach-utca 7. szám 1.

Heckenast Gusztáv könyvkiadónál Pesten megjelent és minden könyvtárban kaphatók:

NÁDOR EMLÉK.

JÓZSEF
cs. k. főherceg

Magyarország felszázados nádorának élete.

Irta

HORVÁTH MIHÁLY.

PÁLYAKÉPEK

főherceg József nádor életéből.

Irta

GARAY JÁNOS.

(József nádor mellképevel.)

4-rét (VIII és 106 lap.) Aranyozott diszkítésben 6 forint.

József nádor mellképe.

Ív-rét. Ára 80 krajczár.

Legújabb
lósör-szoknyák
5 ft. 50 kr., 7, — 10, — 12 forintig.
Lósör-szövet,
rófe 70 kr., 90 kr. és 1 forint 30 krajczár.
Tournure
1 ft. 50 kr., 2 ft. 50 kr., 4, 5 forintig.
Fehér moll-ruhák
12, — 14, — 16, — 20 forintig.
Türsch F.-nél Pesten,
váci-utca 19. sz. alatt.
489 (2-3)

A leghiresb s kizár. szabadalmazott
Oxford-eszencia
meggyógyít azon pillanatban minden makacs fogfájalmat. Hatásosága a leggyorsabb s legsikeresebb.
Egy üvege ára 50 kr.
Raktárak, Bécs az ország minden nagyobb gyógyszerárán léteznek.
Nagybani megrendeléseket elfogad
Zulin G. cs. kir. szabadalom tulajdonos
Triesztben.
Főraktár Pest s a vidékre nézve:
Török József gyógyszerésznél király-utca 7-dik szám alatt. 484 (4-6)

A tavaszi idényben

hurutban, tüdőbajokban, valamint a lélekzö- és tápszervek mindenféle bajaiban szenvedőknek.

Forduljon minden szenvedő vigaszt azon kútfőhöz, melynél az utóbbi években már százazrek és az üzet 20 évi fenállása óta már több mint egy millió ember gyógyulást és testi erőt nyertek.

T. cz. Hoff János udvari szállító urnak. (Központi raktár: Bécsben, Kärntnering 11.)

20 év óta már szüntelen gyomorgörcsben és szélzsorulásokban szenvedtem. Többé már gyógyulást nem reméltem s szomorú helyzetembe belenyugodtam. Ön malátalétegeinek bámulatos jótékony hatása, szintugy egészségi maláta-csokoládéjának is, — melyet, mi másként nem igen könnyen fordul elő, maguk az orvos urak is mint kitünő szert efféle nyálak ellen ajánlanak, — sikerdús hatása által indíttatva éreztem magamat maláta-csokoládéja használatára. Gyógyulásra többé reményem nem lévén, bajom javulásával is meg voltam elégedve. De valószínű csoda történt velem. 18 heti használat után gyomorgörcsöm eltűnt, szintugy minden vele kapcsolatban levő bajok is. Örömteljesen jelentem ezt önnek, egybekötve szíves köszönetemmel. Bécs, 1869. febr. 9-én.

Lirsch Mária,

Rossau, Servitengasse 9. sz. 25. sz. ajtó.

Sz. Vid, 1869. febr. 13. Miután malátakivonati egészség-sörömet, valamint egészségi maláta-csokoládéjának első küldeménye kinos hurutomban igen jó szolgálatot tett, kérem ismét egy küldeményért kitünő készítményeiből.

Niederleiting R., gyak. orvos.

Klanjec, 1869. febr. 11-én. Igen sajnálom, hogy becses készítményeit közelebb eső helyen nem rendelhetem meg, miután már egyszer, 6 évvel ezelőtt, e szer által torokbajomból és rekedtségemből tökéletesen kigyógyultam.

Parlak, 1869. február 13. Miután malátakivonati egészség-sörömet betegemmel igen előnyösen hat, kérem ebből **Thalcsics József,** perlaki muraközi ker. jegyző urnak küldeni.

Mandel, főorvos.

Unmark, 1869. febr. 12. Egy itteni orvos által nekem ön malátalétegeire használatát ajánlottát. Kérem tehát e hasznos szerből egy nagyobb mennyiséget küldeni.

Eymuth József,

hercegg Schwarzzenberg gazd. felügyelője.

Az egyedül valódi Hoff-féle malátalétege-sör, valamint az egészségi maláta-csokoládé és maláta-csokorkák főrekhelye egyedül: **Bécs, Kärntnering 11. sz. A ragjegy JOHANN HOFF névön.**

Árak: Malátalétege-sör üveggel és csomagolással együtt: 6 üveg 3 ft. 70 kr., 13 üveg 14 ft., 58 üveg 27 ft. 30 kr., 120 üveg 55 ft. — Egészségi maláta-csokoládé 1. sz. 1 font 2 ft. 40 kr., 2. sz. 1 font 1 ft. 60 kr., 5 fonthoz 1/2 font, 10 fonthoz 1/4 font, ingyen adatik. — Maláta-csokoládépor csecsemőknek a hibázó csecstől pótlékául 80 és 40 kr. — Maláta-mellczukorkák 60 és 30 kr. — Mind Bécsben feladva.

Kapható Pesten **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész urnál, király-utca 8. sz. 495 (1-3)

PESTI BIZTOSÍTÓ-INTÉZET.

Intézetünk a folyó évben is nyújt

biztosítást jégkár ellen

a legjutányosabb díjtételek és legkedvezőbb feltételek mellett; továbbá t. cz. biztosító felei részére ép úgy mint a múlt évben a díjból

10%-ot leenged,

mely a kötvényben azonnal leszámíttatik.

A díjlesztés váltóval is eszközölhető.

Intézetünk mint általában tudja van, a károkat mindig a leggyorsabban rendeztet, pontosan és teljesen megtéríti.

Pest, április 1869.

Az igazgatóság.

Tavaszi árjegyzék

Türsch F.-től

váci-utca 19-dik szám a „nagy Kristóf” mellett Pesten.

Az árak készpénzfizetés vagy utánvétel mellett értendők.

Kész öltözékek és menyasszonyi ruhák.

A derek mérték szerint készíttetik, az alj mindig a legutolsó párisi divat után. Vidéki megrendeléseknél kérem a mértéket Centiméterrel mérve vagy egy jól álló derekat, a ruhaalji előhossza mértékét, s a netalán egybe meggyűzősekkkel együtt beküldeni.

1 moll öltözék, kész derékkal, övvel és alsó szoknyával együtt, 30, 36, 45, 50, 60 forint és feljebb.
1 tarlatán öltözék, övvel és alsó szoknyával együtt, kész derékkal 30, 36, 40, 50 forint és feljebb.

1 menyasszonyi moll öltözék, myrtussal díszítve, 40, 50, 60, 70 ft. és feljebb.
1 menyasszonyi öltözék, illusionból vagy brüsseli tüllből, myrtussal díszítve, 70, 80, 90, 100 forint és feljebb.

1 menyasszonyi atlasz vagy tafeta öltözék díszítve 100, 120, 150 ft. és feljebb.
1 menyasszonyi sima fátoly 2,75, 4, 8 forint; himzett 4,75, 6-20 frt.
Az említett szöveteken kívül más szövetekből is készíttethetnek ruhák.

Nagy választék mindenféle Crinolinokból, különösen estélyi öltözökhöz ajánlom az uszályos Crinolint, darabja 7, 8, 12 forint. 419 (3-3)
Legújabb fehér és színes lósör alsó szoknyák 6, 8, 10, 12 forint.
(Folytatása következik.)

Pest, május 2-án 1869.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft.

Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. — Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg: Egy négyzet hasábjátott petit sor vagy annak helye egyszeri ígatásnál 10 krba, háromszori vagy többszöri ígatásnál csak 7 krba számítatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket előfogad Bécsben: Oppelik Alajos, Wollzeile No. 22. és Haasenstein és Vogler Wollzeile No. 9. — Bélyeg-díj külön minden ígatás után 30 krajczár.

Haynald Lajos.

A hazafias szellemű, nagy tudományu, kitünő szónoki tehetségű főpap, a ritka jótékonyágért is köztiszteletben álló kalocsai érsek, a közelebbi napokban újabb kettős koszorút fűzött halántékai körül. Szintoly nagy tudományu s érdemű elődje, Lonovics példájára, az akadémia felolvasó asztalánál jelent meg érseki talárjában, és pedig — míg amaz papi hivatásával rokon funkcióban: emlékbeszédet tartott id. Majláth György fölött, — Haynald mint egyszerű tudós: egy növényteni értekezéssel, s kitünő tudománya és megragadó előadása mellett annak is fényes jelét adá, mint tiszteli a tudományt s első tudományos testületünket. S ugyanakkor, midőn ezt tevő, egyszersmind 10,000 frtos alapítványt csatolt az akadémia pénztökéjéhez.

Mindkét tett, — s ez mit sem von le becséből, — némileg viszonzás volt az akadémia figyelméért. Őt az akadémia tavai választotta tiszteleti tagjai sorába s az igazgató tanács a maga tagjai közé. A 10,000 forint alapítvány ez utóbbi választás nemes viszonzása, — a felolvasás a tiszteleti tagságra felelet. Ő, mint az evangéliomi „jó szolgá”, kötelességénél többet is tett, midőn tiszteleti tagi székét tudományos felolvasással foglalta el; mert míg a rendes tagok az akadémiai munkálkodásra köteleztetnek, miért az akadémia pénzerejéhez képest mind, vagy egy részök, a régibbség során, fizetést is huznak; a tiszteleti tagok, állásuk által a fizetés igénye alól úgy is föl levén mentve, még székfoglaló tartására sem köteleztetnek. Annál szebb, ha teszik mégis, mint tették többen, pl. Kemény, Trefort, Balassa, s legújabbban Haynald is.

Ennyit a tudós érsek akademikusságáról. Arczképét s élettrajzát a Vasárnapi Ujság ezelőtt hét évvel (1862. márcz. 30-ki szám) még erdélyi püspök korában közölte. Az arczkép fámetszeteink akkori kezdetleges állapotáról tanuskodik, az élettrajz pedig

azóta kiegészítésre vár. Haynald életében azóta két nagyfontosságú forduló pont következett be — lelépése az erdélyi püspöki székről, s annak, mint erőszakoltnak, méltó kárpótlása: kalocsai érsekké nevezetése. Olvasóink, kiknek legnagyobb részét szeretjük a lap régi törzsolvasóinak tekinteni, könnyen fölülthetik e lapok 1862-ki évfolyamát, s azért fel fognak menteni az ott elősorolt élettrajzi adatok ismétlésétől. Csak egy-két kiegészítő adatot akarunk ide vetni. E sorok írója Erdélyben lakott akkor, midőn Haynald oda jött püspöknek. A buzgó

ben, társadalmi teljes összeolvadásban élnék. A kölcsönösség s jogegyenlőség elve nem irott malaszt, hanem keresztül vitt tény. A vegyes házasságok sehol sem gyakoribbak, de hogy összeütközésre adtak volna alkalmat akár a házassélek, akár az egyház és a család közt, sehol sem ritkább dolog, mint Erdélyben. A hitbuzgó főpap, midőn e sajtóságos viszonyok közé lépett, melyek az akkori magyarországiaktól oly lényegesen különböztek, saját egyháza érdekében némi szigorral akart föllépni a többi felekezethez irányában. Saját fölvilágosult hívei figyelmeztették

HAYNALD LAJOS.

gáda olykor hallgatón, lekötve az ajtatos figyelmet mindig. A miveltek gyönyörrel, a köznépépítéssel hallgatta. Szónoklata jelleme a természetesség, kedélyesség és melegség tulajdonaival bír; a legjobb tulajdonok egyházi szónokban, kinek kevesebbet kell menny-

dörögni és szörszalakat hasogatni, mint szeretetet, hitet és emberies érzelmeket ébresztetni.

Az 1861-diki pesti országgyűlésen, hol mint Erdély püspökének a felsőházban volt széke, az unió ügyében tartott remek beszéddel méltó feltűnést okozott. Mint parlamenti szónok is jelesen bizonyította magát, s mint politikus a törvényesség rendíthetetlen bajnokának s az alkotmány és a jogfolytonosság erős érvű szószólójának.

Itt kezdődik politikai szereplése.

Az 1863-ban N-Szebenbe összehívott külnön (s így törvénytelen) erdélyi országgyűlésen neki, mint Erdély püspökének nemcsak széke, hanem a legnyomatékosabb szava is lesz vala, ha a törvény ily országgyűlést s azon való megjelenést egyáltalában megenged. A magyarok és székelyek azonban, egy előleges értekezletben, hol Haynald ismét a meghatározottabban állott a törvény alapjára, elhatározták: nem menni be a törvénytelen „tartománygyűlésbe, hanem indokolt óvás mellett visszavonulni. Új választások rendeltettek; az újonnan választott magyar és székely követek szintoly kevéssé jelentek meg, mint az előbbie (többnyire egyébiránt ugyanazon személyek is voltak), s mint a magyar és székely királyi hivatalosok tulajdoni része. A három legtekintélyesebb állású egyén, gr. Mikó Imre, b. Kemény Ferenc és Haynald püspök Bécsbe idéztettek — ad audiendum verbum regium. Haynald ment s nem tért többé vissza. Inkább akart megválni püspöki székétől, mint alkotmányos meggyőződéseitől. Pedig az áldozat nagy volt: nem a hivatal fényéért vagy éppen jövedelméért, — hanem a tevékenységi tért, melyet fáradszón munká-ösztönnel bíró lelkének nehéz volt a tértelenséggel és magányossággal cserélni föl.

Hiveitől, szeretett meggyőződéstől érzékeny levéllel s ismét néhány tekintélyes jótékony alapítvánnyal vett búcsút, s egyelőre az egyszerű szülői házába, Szécsénbe, hol kegyeltesen szeretett édes anyja élt, vonula vissza. — A pápa azonban „szeretett fiát“ csakhamar Rómába hívta s carthagói (czimzetes) érsekké nevezte. Ideje legnagyobb részét ezentúl Rómában töltte a pápa oldala mellett és a kardinálok körében, kik nagy tudományért, különösen ékes irályáért (ő fogalmazta többi közt a világ minden püspökei gyűlékezeteinek a pápához intézett fölrátat, ha jól tudjuk, a szűz anya szeplőtlen fogantatása dogmájának alkalmából) és kedves, nyájás modoráért ép annyira szerették, mint nagyra becsülték.

1865-ben a magyar-országgyűlés egybeült. De neki, mint érseknek in partibus infidelium, ott nem volt széke. A kiegyenlítés azonban valószínűvé kezdvén válni, mindenki hitte, hogy a magyar miniszterium, ha egyszer kinevezve lesz, fényes elégtételt adand a Schmerling kormány által püspöki székéről leszerelt férfinak. Scitovszky bibornok meghalván, a közvélemény Haynaldot ohajította s kandidálta helyére. De helye a provisorius kormány végöréseiben betöltött. A felelős kormány már nem találta azt üresen. Azonban Lonovics, a nagy nevű kalocsai érsek, ki a forradalomban ment át azon, a min Haynald 1863-ban, meghalván, az ország második érseki székét hagyta üresen. A kormány javaslatára ő Felsége Haynaldot ültette arra. Méltó elégtétel, az arra teljesen méltó férfinak.

Azóta a kalocsai érseki megye anyagi és szellemi java előmozdításában munkás. Épít itt is, mint Erdélyben, a szó minden és legnemesb értelmében. Építsen, ohajtjuk, meg soká!

Tudományosságáról e sorok bevezetése-

ben már szólunk. Ő a klasszikai, bölcsészeti és hit-tudományok nagy mezején kívül, melyekben ritka jártassággal bír, különösen szervenélyes kedvelője a növénytanak. Botanikai gyűjteménye, melynek legnagyobb részét saját kezével szedte össze hegyen és völgyön, a legszebbek és leggazdagabbak egyike. Keleten is utazott s a Lybánonon is botanizált, a cedrusok árnyában s a mely hegyszakadékokban.

Mint ember a legkedvesb és megnyerőbb jelenségek egyike. Finomság, nyájás modor, elegancia, szívelékenység — mely valódi s nemcsak betanult modoros leereszkedés — és ritka emberszeretet különböztetik meg őt azoktól, kik a magas állásba, melyre születés vagy sors kegye által jutottak, nem hoztak magas szívet is magokkal. Haynaldot nem állása ékíti, ő ad díszet annak. — á — r —

Szeress édes Marim.

(1859.)

Szeress édes Marim, mint eddig szeretted, A mint én szeretlek, híven, hön, igazán! Mindent elvesztettem, mindenem te lettél: Vigaszom, reményem, dicsőségem, hazám.

Oh mily reményekkel léptem a világba, Mennyit nem reméltem megfűlt nemzetem! Szébb napok derültek a magyar hazára, Nagy jövő határán birkoztok a jelen.

S minden összomlott!... Jaj meg kelle érnem! Óriás küzdelmet sirhalmtot takarnak. Nincs többé reményeség!... Jaj végig kell néznem Lassu pusztulását haladók magyaroknak.

Szeress édes Marim és tanits feledni, Ha a honfűt és elfeledni lehet; Engem csak szerelmed tud boldoggá tenni, Ha boldog lehetne, ki házat vesztett.

Oh lásd, karjaid közt sem hagy el a bánat! Oh hát még nélkülöd mi volna életem? Míg örök bánattal gyászolom hazámat, Enyhítsen szerelmed édes egyetlenem!

Gyulai Pál.

A nyomorúság pitvarában.

„Egy lévíta emlékirata“ -ból.

(Folytatás.)

Egyszer csak azon vettem észre magamat, hogy keservesen sírok. Magam se tudom, mit mindent gondoltam el, a mikre elöntötte a köny szememet, arczomat. Zokogtam. Odafutottak hozzám mind, engeszteltek, vigasztaltak; mind hiába. Az engesztelő, vigasztaló szavaknál hasonlíthatatlanul nagyobb hatást gyakorolt megindult kedélyemre az a Krisztusláb, melyet anyám még a tisztartóné nevenapjáról hozott és azóta az almáriom belső fiókjában rejtgetett.

Elköltvén a mit kaptam, kimentem az utcára. Gyönyörű szép csillagos este volt. Szemeimben nem száradtak föl egészen a könyek. Neki támaszkodtam a nagy vadgesztenye fának és elbámészkodtam. Egyszer épen arra jött a kis Marci, egy elkésett tehenet hajtva maga előtt a mezőről.

— Hát nekem mi bajod, he? — szólított meg és egyet csettintett felém kőcz-ostorával. — Nagy bajom van, Marci, — mondtam neki és hozzá csatlakoztam.

— Ugyan micsoda. Megvert az apád? — Dehogyan, Marci, de hogy vert. Hanem szerdán Bánfára visz iskolába.

— No az még rosszabb, mintha megvert volna; nem igaz?

— Én szomorúan bolyongtam fejemmel, míg Marci fűtyörészett és egyre csettentgetett a kőcz-ostorral. Végre ilyen rettentő kérdést tett:

— Tudod-e mit csinálnak ott veled?

— Ugyan honnan tudnám én, Marci? — mondtam és ijedten tekintettem pajtásomra.

— No ha tudnád, nem is hiszem, hogy elmennél. Annyi eszed lenne. Már az igaz, hogy százszor inkább kondás vagy libapásztor, mint deák. Iszen hallottam én mindent a galósi pap öregebbik fiától.

— Mit tudsz hát? Mondd el.

— Elmondjam? Hát pajtás Bánfán a kollégiumban becsukják a gyereket egy sötét szobába és kenyéren, vizen tartják, míg csak úgy nem tud deákul, mint rekrám. Ha tud már, akkor megint becsukják és zsidóul kell tanulni neki; ha pedig deákul nem tud megtanulni, még csak akkor jön a haddel-hadd! Fölakasztják a gyereket két lábánál fogva egy szegre. Azután még valamit csinálnak vele; de azt nem mondom meg. Csálí ne!

Könnyen el lehet képzelni, hogy milyen éjszakám volt e beszélgetés után. Sokáig nem tudtam elaludni: forogtam ágyamban és a fejem olyan forró volt, mint a tűz. Még az éjfél kakas-kukorikolást ébren hallottam. Azután elszunnyodtam egy kis időre; de borzasztó álmok ildőztek. Már be voltam csukva ama sötét szobába, hol török-szakad, a gyerekek meg kell tanulni deákul. Elöttem állt a kőrsó viz és egy darab száraz kenyér. A magas, szűk, rostélyos ablakon folyást hűgözték be a baglyok és nem hagytak tanulni. Elkövetkezett a szomorú büntetés is. Fölakasztottak lábammal fogva és álmomban világossá lett előttem a büntetés másik fele is, melyet Marci oly titokteljesen elhallgatott. Füleim hallatára tanácskoztak, hogy kifúrják a fejemet, és töltést fognak beleütni. Épen akkor ébredtem föl nagy vergődés között.

Édesapám azzal fogadott, hogy ma délután a méltóságos urhoz kell elmenem, megköszönni kegyességét. Azért hát szedjem össze magamat és vegyem föl új ruhámat. De én csak pityeregtem egyre és reggeli kenyereimből két harapásnál nem ment több le a torkom.

— Mi bajod, kis fiam? Mi bajod Gábor-ka? — ostromoltak együtt apám és anyám.

Elmondtam nagy nehezen, ötször-hatszor belekezdve, nagy fúldoklás között mindazt, a mit az este hallottam és az éjjel álmodtam azon mód fölül, melyen a gyerekek Bánfán deákul taníttatnak. Anyám egykissé megütökölt a dolgon és kérdőleg tekintett apámra. De ez elnevette magát, sürti szemöldökei csakugy rángatóztak nevetés közben és alig birt szóhoz jutni.

— Elbolondítottak téged, kis fiam, — mondtá végre. Nem igaz abból egy betű se, a mit Marci beszélt. Álmodta azt ő is. A kollégiumban csak a rossz, szófogadatlan, pajkos gyerekeket csukják sötét szobába, lábánál fogva pedig szögre egyáltalában senkit se akasztanak. Nekem csak elhihehd, Gábor-ka. Hét esztendeig magam is jártam a debreczeni iskolát; de efféle nem emlékezem. No csak hozd egy kicsit rendbe anyjuk a gyereket, mert a méltóságos urhoz viszem.

Anyám nem mondatta magának kétszer az utasítást. Szerető gondnal és egy jó sikáros szapannal kimosdatott; azután egy rossz, sárga csontfűszével, melynek több helyen nem volt foga, mint a mennyin volt, nagy nehezen elválasztotta apró, fekete hajamat. Sára megolajozta csizmámat, belebujtatott újdonszerű, barna csikos nadrágomba, rám adta kék kitlímét, melynek — emlékezem rá, — szerfölött hosszú ujjai voltak, hogy a kezem alig látszott ki belőlük, begombolta mellényemet, melynek csillogó gombjai oly fényesek voltak, hogy szinte meglátta az ember magát bennök, mint valami tűkörben. Végre

fejembe nyomta fekete, gerezedes sapkát, mely szépen ki volt vörös bőrrrel csífrázva.

Igy fölvezetett, összenéztek jobbról-balról, előlről-hátulról mind. Még a kis Julcsa igazította csak meg agaskodva a galléromat; azután, kifogás nem tételhetvén öltözkésem ellen, elindultunk apámmal a kastély felé. Az utcájából egyet-mást kiáltott utánunk édesanyám, hogy ne csoszogjak csizmámban, zsebbevalómat el ne veszítsem, szépen kezecsköljaj mindenkinél, a kivel csak találkozom és több efféléket. Apám intetetett vissza, hogy nem lesz semmi hiba és tovább mentünk.

En elfoglaltságomban, zavaromban, félelemben alig tudtam, hol járok. Bár a sötét szobára és fölakasztásra nézve némileg megnyugtattak atyám szavai; de azért lelkemről valami sötét kétely és borzadály még sem engedett. Alig hallottam, a mit édesapám beszélt mellettem az uton. A szorgalmas tanulóknak a restek fölött való soknemű előnyeikről szolt valamit és azt kötötte lelkemre, hogy minél illendőbben viseljem most magamat a méltóságos ur előtt, kinek köszönhetem, hogy ingyen ellátásom lesz a konviktuson. Csak úgy zúgott a fejemben minden, a mit jövőm fölül egy pár napja hallottam és képzeltem. Tizenkét esztendő volt és igen-igen keveset tudtam a világról. Sokat hallottam már a bennem vetett szép reményekről, melyeket azáltal kell beváltanom, hogy urrá legyek egy tágas parókhiában, melynek tornáca alól nézhessék apám, anyám, hogy nekem minden ember köszön. De a módról, mely által a remények megvalósulhatnak, igen keveset tudtam. Csak egy hete lehetett, hogy bizonyossá lettem abban, miszerint mindenekelőtt el kell szakadnom azoktól, a kiket egyedül szeretek a világban. Nem láthatom többé apám barna, redős homlokát, gondos, aggódó, remélő arcját sürti szemöldökeivel, vastag botját, melyen hajdanában lovagoltam és a melylyel utóbb rendetlenkedő játékainkból zavart szét bennünket. Itt kell hagynom beteg anyámat, azt a sárgás, hosszadalmat arczot, melyen köny és mosoly egyaránt szeretetet jelentett. Nem ölhettem, csókolhatom többé, a mikor csak akarom, kis hugomat, nem simogathatom arany haját és a jó isten tudja, mikor tekinthetek nagy, kék szemembe. János bátyám lakadalmán nem lehetek itthon, pedig ott cigányok is lesznek és bizonyára olyan nagy vendégség, a milyenen én még életemben nem voltam. Pajtásaim el fognak felejtetni; tudom egy hónap múlva eszükbe se jut, hogy hiányzik közülük valaki. Ha egykor tán hazakerülök, Vigyáz nem fog rám ismerni és mit ér az olyan élet, mikor az ember nem lothat-futhat föl s alá Vigyázzal. Mindennek így kell lenni. Valóban nagy ár; még akkor is nagy ár, ha püspökséget szerezhetnék rajta. Ilyen s ezekhez hasonló gondolatokkal volt tele a fejem utközben. Pőregatyás, meztlábás pajtásaim, kikkel találkoztunk, gonosz sunyi tekintetekkel mérgettek új ruhámat, gerezedes sapkát, szép fényes gombjaimat és nagyokat röhögtek, mintha már nem tartoztam volna közéjük. Arczom égett, fejem szédült s alig bírtam apám mellett menni.

(Folytatás köv.) Beüthly Zsolt.

A párisi világtárlat és a magyar ipar.

II. Gyűszerek.

Nendtvich tanár jelentésében egy egész szakaszt szentel a gyűszereknek; érdekesnek tartjuk olvasóinkkal e részt is kivonatossan megismertetni.

A gyűszerek gyártása már a mult kiállítások alkalmával oly nagy kiterjedést nyert, hogy azt gondolná az ember, miszerint e tekintetben

tovább menni csaknem lehetetlen. Már a mult londoni ipartárlat alkalmával statisztikai adatok nyomán be volt bizonyítva, miszerint Angolországban évenként 90,000 millió gyűfa fogy el, melyeknek értéke, ha 1000 darabját csak 1 pennybe számítjuk: 375,000 font sterlinget tesz.

Ha a gyűszerek történelmét csak az utolsó 40 évben vesszük, nem tagadhatjuk, miszerint az igen gazdag volt sokféle fejlődési viszonyaiban. Még mindnyáján emlékezzünk azon korszakra, midőn tűző, acél és tapló az egyedüli szerek voltak, melyekkel tüzet csinálhattunk.

Az első változás e tekintetben az ugynevezett Berthollet-féle sónak (chlorsavas káli) foltalálásával történt, melyen azon észlelés tetetett, hogy az kénnel vagy egyéb könnyen gyújtható anyagokkal keverve, és a keverék tömény-kénsavval érintkezésbe hozva, rögtön meggyulad és heveséggel ég. — E tulajdonsága a chlorsavas kálinak alkalmat adott Gay-Lussacnak azon gyűfák készítésére, melyek conc. kénsavval áztatott asbestet tartalmazó kis üvegekbe mártattak.

Nagy előlépés történt e tekintetben, midőn a vilány (Phosphor) hozott alkalmazásba, melynek nagy gyűlékonysága lehetségessé tette, a gyűfák-
nak csupán valamivel erősebb testhez való dörzsölés általi meggyújtását.

Eleinte a vilányon kívül szinte kivétel nélkül chlorsavas kálit használtak, melylyel tudniillik a vilány igen könnyen gyűlódó vegyületet képez. Azonban azon körülmény, hogy e vegyület erősen pattog, és az égő anyagot mindenfelé szórja, és így azon tárgyakra, melyekre esik, lyukakat vagy legalább foltokat éget, — arra indította a gyárnokokat, miszerint más anyag után keressenek, mely képes leend a chlorsavas kálit pótolni, a nélkül, hogy az anyag gyűlékonyságában vesztesse, de a mellett nem pattogna és nem is szórná szét az égő anyagot.

A pőtszer, mely a chlorsavas kálit helyettesíti és a többi két igénynek is teljesen megfelel, Bécsben Irinyi János által találtatott fel, ki azt Rohmernek, akkor Bécsben a legelső gyűfagyárnoknak, ajánlotta. E pőtszer a barna ólomföld (braunes Bleisuperoxyd), melyet legelőször Rohmer, utána a többi bécsi gyűfagyárnokok kezdeteké használni, és pedig a legjobb sikerrel, úgy hogy gyűfáik nemcsak igen könnyen meggyújthatók, hanem szépen, minden frocsolás nélkül föl is lobbannak.

A bécsi gyűfák ekkint rövid idő alatt nagy híre jutottak, miután nemcsak czélszerűségükre nézve, hanem eleganciájukat is tekintve, minden más gyűfát felülmúltak. A párisi és londoni gyűfák össze nem hasonlíthatók velük, egyik tekintetben épen oly kevéssé, mint a másikkban. A bécsi gyűfagyárnokok módja és eljárása rövid idő múlva az egész monarchiára kiterjedt, úgy hogy jelenleg mindenütt, Pesten egy mint Prágában vagy Lembergben és N-Szebenben, ugyanezen eljárás szerint készítik a gyűfákat.

Kétséget nem szenved tehát, miszerint a bécsi gyűfák arra nézve, mit gyűfáktól várni és követelni lehet, minden más haszonemű gyártmányok között a legelőkeltebbek. Nemcsak hogy a legnagyobb gyorsasággal és röppentyű gyanánt szépen fellobbannak, hanem biztosan is meggyuladnak és végig elégnék. Ha azután még azt is hozzá tesszük, hogy a bécsi, ugynevezett salongyűfák végei még jó illatu fénymázba is vannak mártva, mely nekik a kellemetlen phosphorszag helyett kedves illatot is kölcsönöz, joggal elmondhatjuk róluk, hogy megfelelnek minden igényeknek, melyeket gyűfáktól követelhetünk.

A gyűfák könnyű gyújthatóságát azáltal akarták elhárítani, hogy úgy készítették, miszerint azok csak különösen e czéla készített laphoz dörzsölve gyuladnak meg, ellenben akármi más laphoz dörzsölve, meg nem gyuladnak. Ezen lap, melyhez a gyűfák dörzsöltenek, hogy meggyuladjanak, ugynevezett amorph-phosphorral van elkészítve.

Fürth Schüttenhofenben nagyobb mennyiségben készítette e nemét a gyűfáknak, de mindamellett, hogy czélszerűségüknek fogva jobban ajánlják magukat, mint akármi más, általános elfogadást még sem nyertek, s úgy látszik, mintha nálunk egészen eltűntek volna a használatból. Ellenben más országokban, mint pl. Dániában, Svájcban elfogadták, és ott nagyobb elterjedésben is használják.

A dörzsgyűfák általános elterjedése egy más, azelőtt ugy szólván ismeretlen iparágat költött fel, t. i. a phosphor előállítását. Ezen anyag azelőtt csak mint ritkaság tartottat a vegytani laboratóriumokban, és legfeljebb némely kísérletekre használtatott. Jelenleg ellenben előállítása némely

gyárakban csaknem hihetetlen mennyiségben történik. — Hogy csak némi fogalmunk is legyen e gyártás nagyságáról, elég lesz felhozni Coignet père & fils & Comp. gyárát Lyonban, mely már azelőtt 6 évvel hónaponként 7000 kilogramm (1 kilogr. = 1 $\frac{3}{4}$ font) phosphort állított elő és hozott kereskedésbe. A phosphor ára 1838-ban még 25 franc volt kilogramm szerint, most ellenben ugyanazon mennyiségnek az ára már 2 franc 50 cent-re szállott alá.

Miután a phosphornak ezen roppant mennyisége egyedül csak az emlősök csontjaiból állítatik elő, kétséget nem szenved, hogy ezáltal egy igen becses anyag vonatik el nemcsak a mezőgazdaságtól, melynek az állati csontok igen jeles trágyául szolgálnak, hanem a cukor-ipartól is, melynek ezáltal a nélkülözhetlen spodium drágittatik meg, és ezáltal maga a cukornak az ára is tetemesen emelkedik.

Azonban még más ok is van, mely a phosphor mellőzését a gyűfáknál igen kívánatosá teszi, és ez annak hatása mint erős mérgeknek.

Tudva van tudniillik, miszerint azon a munkások, kik a phosphorgyűfa-gyárakban alkalmazva vannak, idővel loginkább az állkapocs-csontjaiban igen veszedelmes és fájdalmas csontzúz által támadtatnak meg, melynek, főleg az asszonyi szemé-
lyek, többnyire áldozatul esnek. Igaz ugyan, hogy az újabb tapasztalatok azt derítették fel, miszerint leginkább csak azok támadtatnak meg ezen betegség által, kik a munka alatt esznek, és hogy a betegséget az által el lehet kerülni, ha az evés a munka alatt meg nem engedetik; ez azonban még nem bizonyos és megerősített igényel.

Másodszor tudva van szintén, miszerint a phosphor, habár csakoly mennyiségben is az ember és állatok gyomrába jut, abban veszedelmes gyuladást és ennek következtében halált idéz elő, és ezen oknál fogva gyakran használtatnak a gyűfák, főleg asszonyok által, öngyilkosságra.

Mindazon okoknál fogva nagyon kívánatos volna, ha a phosphor más szer által pótlóthatnék és oly egyszerű találatnak fel, mely a phosphortartalmu gyűfák könnyű gyűlékonysága mellett azoknak mérges tulajdonságával nem bírna.

A gyűfák legnagyobb mennyiségben és legnagyobb tökéletességgel ausztriai gyárnokok által voltak kiállítva; ez iparágban Magyarország is volt 3 kiállító által képviselve, nevezetesen:

Zaratzky József által Pestről. — Leitner és Grünwald által szintén Pestről; — végre Zell József által Brassóbol.

Mint említettük a gyűszereknél még eddig nélkülözhetlen vilány előállításával szoros összefüggésben áll a csontszén vagy spodium készítése, mely anyag a cukor előállítására, és főleg annak finomítására is lényeges befolyással van.

A csontok még azelőtt 50 évvel annyira ter-
hükre voltak az embereknek, hogy gyakran zavarban voltak, vajon mit csináljanak velük, és hogyan szabaduljanak meg tőlük; közönségesen a szemétdörbe vándoroltak, hol aztán a többi szeméttel egyenlő sorsban részesültek. Jelenleg ellenben a fejlettebb iparos országokban igen becses nyers anyagot képeznek számos, igen fontos czikk előállítására. Így használtatnak, mint épen említve volt, a csontszén előállítására. Azon darabjai a csontszénnek, melyekből az égetés alkalmával a szén nagyobb része kiégett, és így többé mint csontszén nem használhatók, igen czélszerű alkalmazást nyerne a vilány előállítására. Továbbá, mielőtt spodiummá kiégettetnének, kifőzve igen jó kenőt adnak, részint a kocsik, részint a gépek kenésére; végre sósavval keverve, mely a vilány-savas meszet feloldva a csontnyvet oldatlanul hagyja hátra, az ugynevezett csontnyvet, gelatinet és más hasonló anyagokat szolgáltat.

A csontszén jelenleg oly komenezékben égetetik, hol azoknak égetése saját fejlődő gázok segítségével, minden más tüzszer közbenjárása nélkül vitetik végebe, míg azelőtt az arra megkíván-
tató tüzszer nemcsak annak árát tetemesen emelte; de miután a száraz destillatio alatt fejlődő igen kellemetlen és alig tűrhető, az egész vidéket messze távolásra mérgező gázoknak azt csaknem lakhatanná tették; jelenleg e gázoknak maga a csontszén égetésére használtatnak, és így a vidéket nemcsak kellemetlen, de ártalmas büztől mentik meg.

Az első csontszéngyárt hazánkban már azelőtt 30 évvel Lichtl állította fel Pesten, mely még ma napig is fennáll Ujpesthez közel. Utána Mitterdorfer, a ki azonban néhány évi működés után felhagyott vele. Lichtl gyára sem látszik díszleni, mi

annál megfoghatatlanabb, miután Magyarországon is a cukorgyárak száma napról-napra szaporodik, és minden cukorgyárban a csontszén fogyasztása igen tetemes.

Hainburg vára.

Alsó-Ausztriában a Duna jobb partján majdnem Dévény nyel szemközti a határszállás fekszik Hainburg mezőváros. Ki ne ismerné e nevet trafika-dohány gyárairol?

Hainburg-nak hajdan szereplő vára és apát-sága volt; most csak romjai vannak, a mint azokat képünk mutatja.

E vár hajdan történelmünkben is emlékeztetett lett. Története különben folyózik a XI. századig. A III. Henrik császár és Ottó király közötti háború alkalmával Hainburg vára a tűz martaléka lón, ekkor 1050-ben a nürnbergi gyűlésen helyreállítását rendelték el, miben a krónikák szerint — a magyarok akadékoskodtak.

Történelmünk érdekében Hainburg vára emlékéből legnevezetesebb azon adat, midőn a XIII. század második felében IV. László magyar király

Képek Japánból.

A Csöndes-óceán, megmérhetetlen terjedelmű földkerületével s édeni szépségű sziget-csoportjaival egy új, egyszerű átalakulás küszöbén áll. Az eddigelő földrajzi, művelődés-történelmi, politikai és kereskedelmi tekintetben egészen elszigetelten élt hatalmas, népes és termékeny országok kezdenek lassanként belépni a világtörténelem zajos, élénk tömkelegébe. Mennyire megváltozott, mennyire átalakult minden e roppant nagy területen, mely még e század elején sem igen volt egyéb *terra incognita*nál! Most már ott minden ki van fűrkészve és a nyugati műveltség befogadására előkészítve. Önkénytelenül is eszébe jut az embernek, hogy az Atlanti- és Csöndes-óceán s az azokat környező s initt-amott szigetként belépő vidékek között párhuzamot állítson fel. Melyiknek van a kettő közül nagyobb, szebb jövője? Ugy fogjuk találni, hogy egy minden tekintetben jól szervezett és rendszerezett kereskedelmi forgalom alapföltételeinek az utóbbi sokkal inkább megfelel, mint az előbbi. Mert az Atlanti-tenger partvidékénél azt is tekintetbe kell vennünk, hogy a mű-

Vegyük szemügyre legelőbb is a japáni nép sajátosságait és a következtetés egy egyszerű jövőre aligha lesz nagyon kedvező. Kereskedelmi tekintetben Japán még ma is csak gyermekkorát éli. Sziget-hazájának kikötőkben gazdag partvidékei dacára sem tudta megtanulni, hogy a tenger hullámain idegen országok és nemzetek természeti és ipartermékei után menjen s azokat az övéivel becsérélje. Soha még nemzet országának sajátosságait és fekvése által kimutatott és feltételezett feladatát annyira félre nem ismerte, mint a japániak. Már akár az állam belviszonyai vagy intézményei, akár egyéb körülmények okozták légyen is az ország és nemzet hivatásának e félreismerését, minden csak oda mutat, hogy a japániak nincsenek tengerész nemzetnek teremtve. — Az alap ok itt a nép jellemében keresendő.

Inkább hasonlít Japán Olaszországhoz, nemcsak földrajzi helyzeténél, vulkanikus hegyvonala és hegycsúcsainál fogva, hanem politikai tekintetben is. Nem sok évvel ezelőtt Olaszország felett is apró királyocskák és hercegecskék uralkodtak, s az egész felett úgy szólva egy világi és egy egyházi főállott, melyek közül jelenleg a világi hatalma-

Hainburg váromjai. — (Keleti Gusztáv rajza.)

az Ottokár cseh király ellen vitt, és még atyjától V. Istvántól öröklött háborúra nézve az első Habsburg, Rudolf római királyllyal 1277-ben kötött véd- és dacz-szövetséget Hainburgban személyesen megerősíté. E véd- és dacz-szövetségnek messze kiható emlékezetes eredménye az lón, hogy az 1278. évben újra kezdett háború alkalmával augusztus 25-én az oroszláni bátorsággal vívott Ottokár életét veszve, Habsburgi Rudolf a magyar királynak és hadseregének segélye által az Ottokár kezében volt széles birodalom urává lett, és így sajátlag utódaiban mostanáig leterjedt trónját a magyarok vitézségének köszönheté, mint ezt IV. Lászlóhoz intézett levelében maga is elismerte. (Katona, Hist.-Critica, VI. 743.)

Hainburg várát 1482-ben I. Mátyás királyunk is elfoglalta, de ostroma — mint Roó feljegyzé — kétszáz ezer forintjába került. Azonban Mátyás halálával 1490-ben Béccsel együtt Hainburg is ismét a németek kezébe esett.

Bethlen Gábor szintén ostromoltatá e várat, de siker nélkül.

Most a régi várnak csak romjai állanak, melyek között — mint a tudatlan nép regéli — éjfélenként a boszorkányok járják táncukat. N — n.

veltségre kevés képességet mutató Afrika talán mindig csak alárendelt szerepet fog játszani, ellenben a Csöndes-tenger már is részint jól művelt, részint hihetetlen gyorsasággal és könnyűséggel művelté tehető földek által van környezve.

Japán, habár akarata ellenére, mind jobban jobban megnyílik a nemzetközi forgalomnak. A „mennyei birodalom“, Khima, sajnálatra méltó benső ziláltsága következtében, teljesen megadta magát az idegen befolyásnak s végre Uj-Holland és a kelet-ázsiai szigetek oly nagyszerű jövőt készítenek elő magoknak, mely legalább is annyit mindenestre ígér, mint Közép- és Dél-Amerikáé. S a mi legfőbb, e vidékek egyszersmind a gyarmatosításra is nagyon képesek s mindnyája gazdag, sajátzerű s különfélésegnél fogva egymást kiegészítő, kiegészítő termékekben és iparban.

A fentebb említett párhuzam legelőbb is arra a legközelebb eső összehasonlításra vezet minket, hogy a Csöndes-óceánban Japánnak épen az a szerep van fenntartva, mely az Atlanti-tengeren Angliának jutott. Sőt már a japániakat sokan el is nevezték *Kelet angolainak*, épen úgy mint a Khinaikat *Kelet zsidóinak*. Mindkét hasonlat sán-tit, sőt a mint azonnal be fogjuk bizonyítani, az első sokkal inkább, mint a második.

sabb. Épen mint Japánban. A *Mikado*, Miakóban, tökéletesen Róma pápájának felel meg; ő a hívő lelkek birodalmában uralkodik. De úgy látszik, hogy a lelki uralom hatalma Japánban is hanyatlóban van, mert a Mikado hiába bocsátja ki mind-egyre óvástételeit és bulláit a Taikun személye és politikája ellen; bizony nem hederit arra már senki többé.

Kelet-Ázsia angolai tehát soha nem lehetnek a japániak. Sőt inkább e szerep — bármily különösen hangzók is egyelőre — Ausztrália népeinek van fenntartva. Mindazáltal a szigetbirodalom mindig egyike lesz a világkereskedelem legfontosabb állomásainak. Legyünk elkészülve rá, hogy Kelet-Ázsiának e valódi drágagyöngye, melyet csak nemrég halásztak ki a homály és feledés tengeréből, még igen sokáig fogja foglalkoztatni a művelt világ figyelmét úgy is mint *régiség*, úgy is mint *újdomság*. Megérjük nem sokára azt is, hogy ez érdekes országot nemcsak idegen utazók leírásából fogjuk ismerni, hanem saját honunk szülöttjeitől is. A „kelet-ázsiai expedíció“, melyben hazánkban is tetemes része van mind költségeit, mind az utazókat illetőleg, egyik vizsgálati és nyugopontjál minden bizonynyal a Csöndes-óceán szigetbirodalmát fogja választani.

A yedói Buddha templom.

A japániak gondolkozásmódját és egész lel-kületét, belcélját vallásos érzelmek lenge át. Hítre-

gészeti semmiféle más nemzettel összefü-gésben, vagy rokonság-ban nem állott soha. Mondák mind japáni helyiségekre, viszo-nyokra és az ország természeti különössé-geire, sajátzerűségeire vonatkoznak. Ősi hi-töknek, a *Kami*-vallás-nak, eredete és alap-tása a sejtelmek és re-gék sötét homályában vész el. A világ terem-téséről s a természet fokozatos átalakulásai-ról a legcsodásabb fo-galmaik voltak. E fo-galmak az idők folyta-ban természetesen sok-féle változások mentek át, a szerint, a mint majd a Kon-fu-tse val-lás Khinából, majd meg a Buddha-hit a tá-vol Indiából tört utat magának a szigetor-szágba.

Az ősi vallás részint a természet, részint a hősök tiszteletében ál-lott s a mint látszik, nem az egy isten hitére volt alapítva. Mikor aztán a Kon-fu-tse val-lása a mennyei biroda-lomból Japánba is átszivárgott, e magasabb ér-telmi színvonalon álló új tan kivált a műveltebb körökben hamar elterjedt. Későbbben ugyanez őrtént a Buddha-hittel is, mivel az az előbbinél

vallásnak, mind pedig Kon-fu-tse-nak sok pár-tolója van.

Japánban sok minden emlékeztet arra, hogy a Buddha-hit valami távoleső, idegen országból

legszebb fekvésű és környezetű helyeket válogat-ják ki.

A nagyobb templomok rendszeren gyönyörű parkokkal díszített halmokon fekszenek, hova több rendbeli árnyas lépcsősoron jut fel az ember.

A templomokat szép kertek és barátságos kinézésű papi lakok környezik. A benyo-más, melyet a széles és terjedelmes udvarok gyakorolnak a szemlé-lőre, nagyszerű és ko-moly, de mégis oly ked-ves, behízelgő. A tem-plomok tömör nehéz tetőzetét hatalmas osz-lopperendák tartják, melyeknek fát az idő keze sötétessé színnel festette be. A belső díszítmények csak az oszlopokra, a bemé-lyedésekre és fülkékre szorítkoznak, melyek széles, erőteljes farag-ványokban majd sze-szélyes alaku szörnye-keket, majd csinosan ki-dolgozott növény- vagy néha hullám- és felhő-csoportokat ábrá-zolnak.

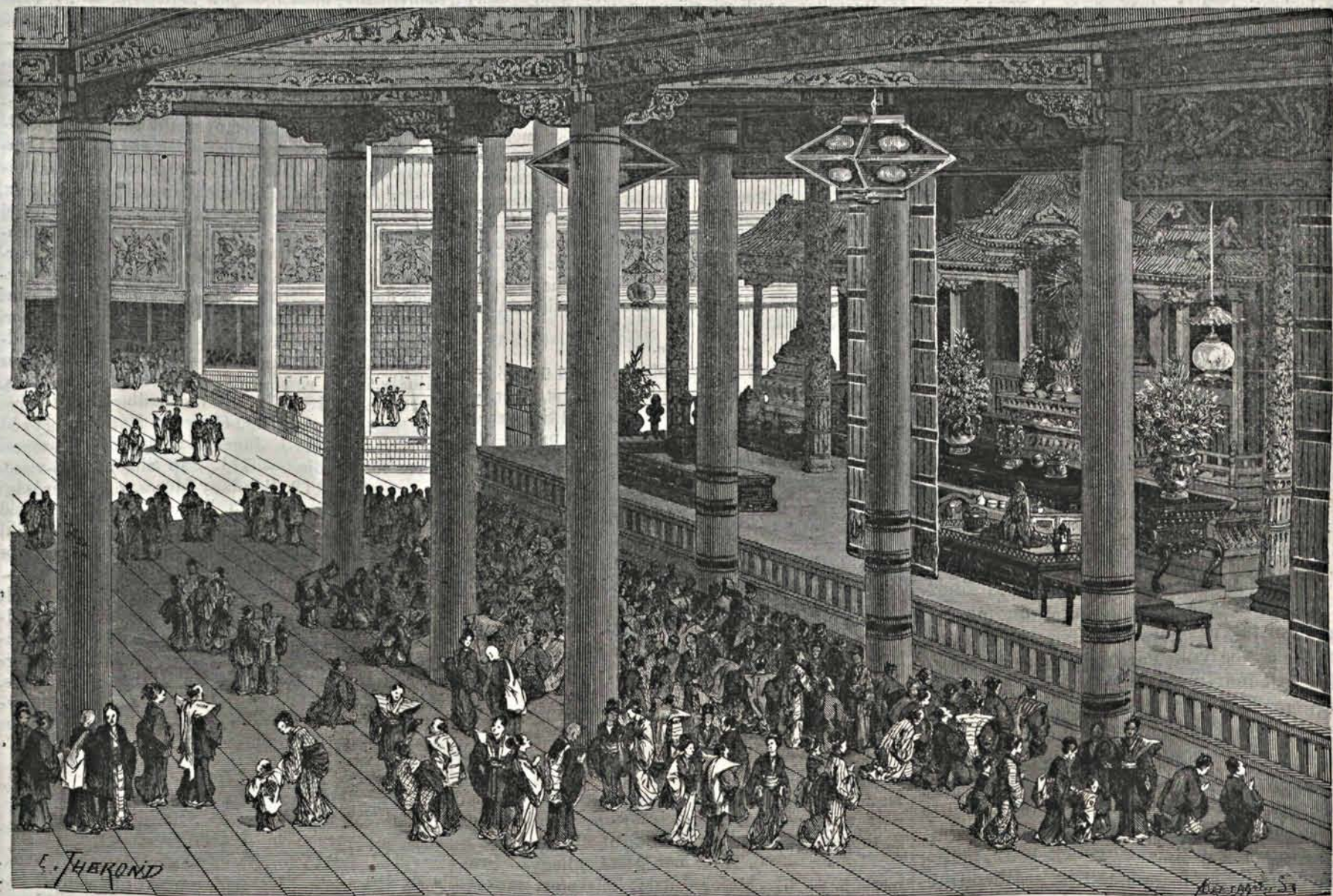
Képünk a yedói nagy Buddha-templom belsejét mutatja, mely a Taikuné s egyike a sziget-birodalom leg-szebb, legterjedelme-sebb és leggazdagabb imaházainak. A boltozat egyszerű, de igen csinos és izlésteljes oszlopokon nyugszik s a meglepően szép főoltárt virágde-nyek díszítik.

Yashitzone, japáni hős.

származott oda. Csak egy futó pillantást kell vet-nünk a Buddha-templomok belsejébe s azonnal meggyőződhetünk a felől, hogy e távol fekvő, ide-gen ország a szép, a gazdag India. Majd-minden

sebb és leggazdagabb imaházainak. A boltozat egyszerű, de igen csinos és izlésteljes oszlopokon nyugszik s a meglepően szép főoltárt virágde-nyek díszítik.

A yedói nagy Buddha-templom belseje.

is jóval tisztább és határozottabb elveket állít fel. A Buddha-vallás több század óta ugyszólva ál-lamvallássá küzdötte fel magát, s külsőleg minden japáni azt követi, de titokban mind az ősrégi

templomban elefántfűk, pálmák és lotusz-virá-gok üdvözlők a látogatót, az indusok szent állatai és növényei.

A japániak templomaik számára mindig a II. A japániak fegyverei. A hős Yashitzoné. Ámbár a japániak, mint minden egyébben, úgy a fegyvernemekben, tornászban és hadvisé-

lésben is nagy mérvű újításokat eszközöltek mostanában, mindazáltal a hajdanok esetén, alkalmatlan és nehéz fegyverzetétől maig sem tudtak végre meg szabadulni. A sisak, a pánczéling, az alabárd, a két kézzel való nehéz kard, mind nélkülözhetetlenek a szemlék s nagyobb hadigyakorlatoknál. Az európaiasán felszerelt gyalogság mellett otromba öltözeti fűzők típegnek s az újmódú tüzéség nyomában olyan lovasok ügetnek, a kik a kereszties háborúk idejébe is méltán beillenének.

A modern tüzfegyverek még mind nem szoríthatók ki a nyilakat egészen. Az íjászatot minden koru és nemű japáni nagy szenvedéllyel és bámulatos ügyességgel űzi. Ijakat és nyilakat mindenféle kigondolható, kisebb és nagyobb alakban találhatunk náluk; sőt vannak miniatúr-nyilak is. Az utóbbiakat szét lehet szedni négy darabba s így a zsebében is kényelmesen hordozhatja mindenki. A fiatal leányok e nyilakat czéllövésre használják szobáikban. Igen sok japáni úgy tudja íjat és nyilvesszőt kezelni, hogy csak leggyakorlatosabb pisztolylövőknek versenyezhetnek velük.

De van a japánoknak egy sajátos fegyverük, melyet nálunk csak a nők tudnak oly ügyesen kezelni, mint ők, de akkor sem holmi embergyilkoló szándékból. A férfiaknak soha sem jutott eszébe, hogy az még az ő kezükben is fegyver lehetne. Értjük a *legyezőt*, az ugynevezett *harcsi legyezőt*, melynek erős vasfogantyúja van s az összekapcsánál valóságos ütő szerszámmal lehet használni. Különben hogy más, még veszedelmesebb hasznát is vehetnek ennek a furcsa eszköznek, azt kézzelfoghatólag bebizonyította a hős Yashitoné, ki a legyező-harczot a legbámulatosabb tüklyre tudta fejleszteni.

Yashitoné, a Mikadók hajdani birodalmának egyik hőse, kicsiny, alacsony termetű volt és nem viselt se paizst, se sisakot, se alabárdot soha, még sem félt a legerősebb és legügyesebb lovagoktól sem, sőt inkább, ha párbajra került a dolog, mindig rútul megverte őket. Győzelmet pedig harcsi legyezőjének köszönhet, melyet oly ügyes gyakorlottsággal tudott kezelni, hogy ellenét egészen elvakította és szórakoztatta tette vele. Néha egy-egy erős ütést is intézett legyezőjével ellenfele szeméi közé, s így mindig biztos volt a felől, hogy az el fogja hibáztatni csapásait s csakhamar az ő kardja kegyelmére jut. A japáni művészek Yashitonéban abban a különös helyzetben szokták festeni, melyben képkép mutatja. Magas, korlátszerű fakazaton áll, melyre olyankor szokott felugrani, ha ellenfelenek egy-egy dühös csapását akarja kikerülni. Ott lábaival egyensúlyban tartja magát s balkezeben legyezőjével hadonázva, jobbában levő kardjával biztos végsapást mér a tetőtől talpig vassal borított bajnok vaskos fejére.

Börtön-kronika.

(Második közlemény.)

Josephstadt Csehország észak-keleti határán fekvő szép kis város és várerőd az Elbe folyó partján, hol a Metau kis patak — melyben a furdás katonai fedezet mellett a foglyoknak meg volt engedve — az Elbébe szakad. Környéke magaslat, talaja sovány, éghajlata zord, tele hosszú. Bátyáiról, — melyeken katonai örvigvázat alatt napoként egy órai séta engedélyezettett a foglyoknak — látható a cseh óriás heglány Szilezia határán. — A kis város, mint Olmütz, a vár kellős közepén van, körítve bástyák és sánczművek által. A börtön ablakából, míg be nem rakattak, az egész kis város szemlélhető volt; — a foglyok Pardubitzig vasuton — mely most már Josephstadtig ki van nyújtva — onnan, Königrázen át, kocsiokon szállítottattak Josephstadtbá. — Várparancsnok ez időben gr. Spanucki, téparancsnoki ezredes Borosini volt.

Megjegyzendő, hogy sok olmtüzi fogoly neve a josephstadtiak sorában is előfordul; oka az, mert a polgári egyének 1852. május 27-én Olmützből Josephstadtbá szállítottattak. E sorok közül a foglyok névsorát csak ez időről közölheti 1856. április 3-kaig, a mikor vasbillencei levétetett, kegyelem útján hazájába visszabocsátott. Reménylik, találkoznunk fog egy fogolytárs, ki a névsor hiányt itt is ki fogja pótolni.

A vár foglyairól még az is megemlítendő, hogy némelyek az 1848—49-ki események következtében, mások pedig, nagyobb részben erdélyiek, a Deák Farkas által a „Vasárnapi Újság“ mult deczemberi számában ismertett Makk-féle ügyben voltak 1852-ben elítélve.

A Josephstadti magyar foglyok névsora.

I. Polgáriak.

1 évre.

1. Nagy Zsigmond, csik-remeteli ferenczrendi, vas. — 2. Vasvári Károly, egri ügyvéd, most Hevesmegye ügyésze.

2 évre.

3. Berivói László, gazdatiszt Erdélyből. — 4. Fülöp Ferencz, ügyvéd Erdélyből. — 5. Vidacs János, végzett jogász, honvéd főhadnagy; most baloldali országos képviselő. — 6. Kovács János, hernád-németi ref. lelkész. — 7. Rumann Márton, kézműves, agostai hitv. lelkész. — 8. Bossenyi Gábor, ügyvéd. — 9. Horváth János, ügyvéd, rögönbíró. — 10. Kulán Pál, birtokos, rögönbíró. — 11. Szemere János, birtokos, rögönbíró. — 12. Hunyor Mihály, homonnai r. k. plebános. — 13. Fűzeséri Antal, birtokos, r. b. — 14. Oroszi László, birtokos, r. b. — 15. Podhajeczki Sándor, r. b. — 16. Rátónyi Károly, birtokos, r. b. — 17. Maróthi Antal, birtokos, r. b. — 18. Jenei István, birtokos, r. b. — 19. Haraszi József, birtokos, r. b. — 20. Fogarasi István, birtokos, r. b. — 21. Benkő Ferencz, r. b. — 22. Mandics András, huszti ház tulajdonos, r. b. — 23. Szilágyi György, birtokos, r. b. — 24. Szöllősi Károly, birtokos, r. b.; később képviselő. — 25. Jancsó Mihály, rozenbergi polgármester. — 26. Simon Ferencz, pesti r. k. segédpap. — 27. Horváth Károly, pestvárosi főjegyző, 1865-ben Pestváros egyik országos képviselője. — 28. Hering Lipót, újvidéki r. k. segédpap. — 29. Hodosi Miklós, földbirtokos Biharban, volt kormánybiztos. — 30. Keceli Károly, földbirtokos Erdélyből. — 31. Szolga Miklós, székely népköltő; 1865-ben képviselő. — 32. Debordes Agoston, kolozsvári francia nyelv-tanító. — 33. Bíró Imre, földbirtokos, aradi vésztörvényszéki elnök. — 34. Balázs Adalbert, ügyvéd, ugyanott ülnök. — 35. Nárai Imre, ügyvéd, ugyanott közzvándó. — 36. Nagy Sándor, h.-m.-vásárhelyi ügyvéd, ugyanott ülnök, költéssel és zenével foglalkozott; jelenben aradmegyei alispán. — 37. Biga Károly, földbirtokos Biharban, megyei hivatalnok; meghalt. — 38. Székely János, tordai Erdélyből. — 39. Boros Mihály, a forradalom idejében fehérmegyei alispán, később kecskeméti reform. tanár; kiszabadulása után sok népies munka szerzője. — 40. Komáromi György, földbirtokos; előbb sánczfegyenc, kegyelem útján várfogoly. — 41. Thaisz Elek, jelenben Pestváros főkapitánya. — 42. Simon Ignác, aradi ügyvéd. — 43. Sipos Péter, bányahivatalnok Erdélyből.

3 évre.

44. Lomnici Endre, jelenleg pesti ügyvéd; a fogdában angol nyelvre tanított fogolytársait. — 45. Palóczy Tamás, Borsodból; meghalt Svájcban. — 46. Kozma Simon, nyujtói r. k. pap. — 47. Logyin Ferencz, gazdatiszt Erdélyből. — 48. Lieszkovszki József, egri ügyvéd, vas. — 49. Pók György, egri polgár, vas.

4 évre.

50. Potku György, sági öhitű pap, vas. — 51. Bernáth József, földbirtokos, kormánybiztos; meghalt. — 52. Murgu Euthim, képviselő. — 53. Pajor István, vésztörvényszéki közzvándó. — 54. Ragályi Miksa, földbirtokos, 1848-ban tornai főispán. — 55. Belkovics János, omoraviczai jegyző. — 56. Berde Mózes, ügyvéd, képviselő; jelenben is képviselő Erdélyből és miniszteri osztálytanácsos. — 57. Boros Samu, szentesi polgármester, 1861-ban képviselő; meghalt. — 58. Dózsa Elek, m.-vásárhelyi nagyhírű tudós jogtanár, 1867-ben a képviselőház alelnöke a mint ilyen 1868-ban Pesten halt meg. — 59. Finta Márton, földbirtokos Szabolcsban, vésztörvényszéki ülnök; meghalt a fogságban. — 60. Hofbauer Máté, aljegyző Szabolcsban. — 61. Major József, miskolci tanácsnok. — 62. Mamucics Alajos, ügyvéd, vésztörvényszéki ülnök. — 63. Markovics Antal, csanádi alispán, meghalt 1868-ban. — 64. Okruczi Aurel, ügyvéd, szép tehetségű fiatal ember. — 65. Ulm Károly, végzett jogász. — 66. Varga Imre, élelmezési kormánybiztos, meghalt mint a Nagy-Kun-kerület kapitánya; a szegényebb sorsu fog-

lyoknak egyik legszívesb jölteveje. — 67. Mikó Mihály, csiki kormánybiztos, jelenben Maroszéki főkirálybírája. — 68. Damjanovics József, n.-rusz-kai g. e. pap. — 69. Klein Ernő, folkai ev. lelkész, jelenben bártfai lelkész. — 70. Pákh Mihály, Pákh Albert atyja, iglói ev. lelkész és tiszamelléki superintendens, tudományos férfiú; meghalt mint dob-sinai lelkész. — 71. Grünshneck János, kamarai igazgatósági ülnök Máramarosban. — 72. Fléba József, bányász r. k. pap. — 73. Szabó Ádám, gyógyszerész, Tolnában. — 74. Szelényi Károly, körösmezei telekkönyvi napdíjas; v. — 75. Reviczki József, zemléni földbirtokos; v. — 76. Ferenczi János, tordai tisztviselő, meghalt; v. — 77. Zakariás Károly, szőrcsei ref. lelkész Erdélyből; v. — 78. Geszties Sándor, écskai (Torontálmegye) ügyvéd. — 79. Várjasi Jakab, makói r. k. segédpap; mint honvédtiszt reformátussá lett s megházasodott. — 80. Haak Salamon, páncsovai minorita; v. — 81. Fekete Antal, Abaujából.

5 évre.

82. Balogh Lajos, zay-ugróci ágost. hitv. segédlelkész. — 83. Leheczki János, vág-szerdahelyi r. k. pap; v. — 84. Molnár József, gerymeszei gazdatiszt; v. — 85. Palkó György, n.-solymosi ref. lelkész; v. — 86. Pap János, székely-keresztúri ügyvéd; v. — 87. Deák Farkas, m.-vásárhelyi hittan hallgató, jelenben egyike ismert írónknak; v. — 88. Horváth Gáspár, Vajáról, m.-vásárhelyi hittan hallgató, jelenleg a Teleki-könyvtár fre; v. — 89. Nagy Dániel, panyiti, m.-vásárhelyi hittan hallgató, meghalt 1860-ban. v. — 90. Boronkai Lajos, földbirtokos, s 1848-ban honti főispán. — előbb sánczfegyenc, kegyelem útján várfogoly, meghalt. v.

6 évre.

91. Sperlág Ferencz, Árvából, ügyvéd. — 92. Tichi Károly, ügyvéd Liptóba. — 93. Söfalvi József, derzsi unitárius tanító. — 94. Komáromi Lajos, n.-várad ref. lelkész, fogsága után szakái lelkész; meghalt mint agyai lelkész; becsületos, jellemes férfiú; fogságában tette sajátjává a francia és angol nyelvet. — 95. Komáromi József, földbirtokos, 1848-ban abauji főispán, most Zemplénmegye alispánja, s a s.-pataki ref. főiskola gondnoka. — 96. Madocsányi Pál, földbirtokos, kormánybiztos; most országos képviselő. — 97. Osztrovski József, 1848-ki képviselő csongrádmegyei kormánybiztos; jelenleg Szeged egyik vezérfia. — 98. Jakovits József, 1848-iki képviselő, mint emlékszem, magát főbe lőtte 1863-ban. — 99. Ács Károly, pestmegyei szolgabíró, 1865-ben pestmegyei képviselő; folytonosan tanult, különösen tanulmányozta a nyelveket, melyekben bámulatos haladást tett, szerb, oláh nyelvől vannak versfordításai. — 100. Cuthi Zsigmond, verőcei ref. lelkész, most Kajdacsan. — 101. Danielisz János, Görgyei élelmezési főbiztos. — 102. Domsics Antal, gákovai r. k. pap. — 103. Fábán Dániel, kádi-vásárhelyi ref. lelkész, 1848-ki képviselő; most szilágy-csehi lelkész. — 104. Melczor János, r.-keresztúri evang. lelkész, meghalt. — 105. Putnik Béla, zombori polgármester. — 106. Scheinert Ferdinánd, aradvárosi kapitány, ügyvéd. — 107. Schwendner Mihály, pesti r. k. segédpap, most pesti plebános. — 108. Körösi Sándor, ügyvéd, hadbíró, most pápai ref. jogtanár. — 109. Gyárfás Károly, ügyvéd Erdélyből. — 110. Jäger Károly, a XVI. szepesi város főjegyzője. — 111. Pap Simon, felső-vissói g. e. pap. — 112. Bogdány Mózes, rögönbírósi elnök, meghalt. — 113. Domjan Samu, ügyvéd Nyiregyháza. — 114. Hatzel Márton, 1848-iki képviselő, kormánybiztos, meghalt. — 115. Eötvös Tamás, földbirtokos, kormánybiztos, képviselő, — meghalt 1867-ben. — 116. Décei László, volt képviselő, kormánybiztos Közép-Szolnokban, földbirtokos, meghalt. — 117. Dunka János, rögönbíró, földbirtokos. — 118. Groszschmidt Imre, rögönbíró. — 119. Mandics Pál, honvédszádos, rögönbírósi elnök. — 120. Csizsár Lajos, ügyvéd, rögönbírósi elnök. — 121. Dáné Mózes sz.-keresztúri ref. lelkész. v.

7 évre.

122. Mrva Miklós, r. k. segédpap.

8 évre.

123. Laki Döme, csornai premontrai kanonok. v. — 124. Sebesi Kálmán, csornai premontrai kanonok. v. — 125. Római Ferencz (Rómer Flóris), benecés. v. — 126. Jahlonszki Ignác, a „Világ“ szerkesztője. — 127. Makai András, rugonfalvi ref. tanító. v. — 128. Solymosi István galambfalvi ref. lelkész. v. — 129. Pálfi Mózes, vágási r. k. pap. v. 130. Benedek Mihály, kadácsi birtokos. v. — 131. Boér János, Erdélyből. v. — 132. Donát Pál,

Erdélyből. v. — 133. Veres József, Tordáról, író, 1861-ben tordamegyei főjegyző; meghalt. v.

10 évre.

134. Sebestény Gábor, csikszerdai r. k. pap. v. — 135. Jánosi Lajos, csikjakabfalvi r. k. pap. v. — 136. Sillye Gábor, volt képviselő, kormánybiztos, jelenben hajdúkerületi főkapitány, és az alsó-szabolcsi egyház vidék segédgondnoka. — 137. Illéssy János, a Nagy-Kun-kerület kapitánya, 1848-ban képviselő, kormánybiztos; 1861-en, 1863-ban képviselő s mint ilyen halt el 1867-ben Kisujszárláson. — 138. Bónis Samu, az egész hazában ismert országgyűlési celebritás s a baloldal egyik vezérfia. — 139. Imrédi József, ügyvéd, vésztörvényszéki ülnök, meghalt. — 140. Pilaszanovics József, bajai bíró, vésztörvényszéki elnök. — 141. Sörös Imre, most d.-pataji r. k. pap. — 142. Kis Albert, szepesmegyei főszolgabíró. — 143. Dunyov István, ügyvéd, honvéd főhadnagy, hadbíró, később Garibaldinak híres ezredese. — 144. Hankovics György, Biharból, vésztörvényszéki elnök. — 145. Oroszhegyi József, (Oroszhegyi Józsa), forradalomkor orvosnövendék, majd guerilla főnök; fogsági idejét folytonos tanulásban töltötte, kiszabadulása után keletre menvén, császári ezredorvos lett a török hadseregben. Ez állásában beutazta a kelet-ázsiai török birodalmat. A sok fáradtság megtörte testi és lelki erejét, hazájába betegesen tért vissza; előbb Pesten, most Kolozsváron színlődik. — 146. Német László, háromszéki volt kormánybiztos. — 147. Gr. Haller József, Erdélyből. — 148. Árkosi Mózes, fiatalvi unitárius lelkész. v. — 149. Gál Antal, magyaros birtokos. v. — 150. Szabó Lajos, bögözi birtokos. v. — 151. Beke Dénes, agyagfalvi ref. segédlelkész. v. — 152. Elekes József, siménfalvi földbirtokos. v. — 153. Dózsa Sándor, betfalvi birtokos. v. — 154. Bedő Sándor, városfalvi birtokos. v. — 155. Bányai Antal, sz.-udvarhelyi ügyvéd, meghalt a fogságban. v. — 156. Jakó Antal, muzsnai ref. lelkész, legelősebb a fogságban volt ref. lelkészek közt. v. — 157. Muzsnai Pál, m.-vásárhelyi ref. hittan hallgató. v. — 158. Albert János, m.-vásárhelyi ref. lelkész. v. — 159. Özgery Kenderesi Lajosné, Boér Nina. — 160. Boncza Imre, fogsága alatt unitáriusból római katolikussá lett. v. — 161. Lugosi József, Kolozsvárról. — 162. Tilos János, kolozsvári könyvtáros. v.

12 évre.

163. Fodor Antal, csikszent-domokosi r. k. pap. e. — 164. Jankó Ferencz, csiki dalló. v. — 165. Finta Miklós, honvédtiszt, Tordáról. — 166. Hammel József, orostan hallgató. v. — 167. Turi János, rekási jegyző. v. — 168. Bathó Ignác, jászladányi jegyző. v. — 169. Csányi Dániel, debreczeni főiskolai tanár; kiszabadulása után ismét debreczeni tanár, 1861-ben képviselő, tudós társasági tag; meghalt Debreczenben. v. — 170. Horváth Károly, marczaltói ügyvéd. v. — 171. Bereczki Sándor, sz.-keresztúri földbirtokos; meghalt a fogságban. v. — 172. Dáné Károly, Sz.-keresztúrról. v. — 173. Varga Zsigmond, sz.-keresztúri birtokos. v. — 174. Marosi János, siménfalvi birtokos. v. — 175. Lőrinczi Mihály, sz.-ábrahám ügyvéd. v. — 176. Lengyel Ádám, Tordáról. v. — 177. Bitai Mihály, csekefalvi ref. lelkész. v. — 178. Finna János, Erdélyből. v. — 179. Minorics Károly, Kolozsvárról. v.

14 évre.

180. Remellai Gusztáv, törzshadbíró, ismeretes író; meghalt. v.

15 évre.

181. Ambrus János, n.-várad vésztörvényszéki elnök. v. — 182. Jakab Mihály, u. o. ülnök. v. — 183. Földi János, u. o. ülnök. v. — 184. Kászonyi János, birtokos Erdélyből. v. — 185. Gál Dániel, kormánybiztos Erdélyből. v. — 186. Bobori Károly, czeplédi r. k. pap, 1861, 1865, 1869-iki képviselő. v. — 187. Szabó Károly, czeplédi ref. lelkész, most nyugodalomban él Fülöp-szálláson. v. — 188. Tébi Zsigmond, foktúti, most kopácsi ref. lelkész. v. — 189. Vörösmarty Sándor, gergyei ref. tanító. v. — 190. András Rafél, m.-vásárhelyi szent-ferenczrendi főnök, jelenleg a mocsai plebania administratora. v. — 191. Baló József, kolozsvári ügyvéd, meghalt. v. — 192. Ocsvai Ferencz, lapszerkesztő Erdélyből, vésztörvényszéki ülnök, jelenben a hétésemélyes tábla erdélyi osztályának ülnöke. v. — 193. Gr. Haller Ferencz, Erdélyből, jelenleg Felső-Fehérmegye főispánja. — 194. Beregszászi Imre, Erdélyből. v. — 195. Tompa Lajos Kolozsvárról, meghalt 1868-ban. v. — 196. Magos Ernő, színész; meghalt a fogdában. v. — 197. Keso Elek, Lisznyóról, Erdélyből. v.

18 évre.

198. Berivói Boér Antal, földbirtokos Erdélyből. v. — 199. Szász József, gergyei ref. pap, meghalt a fogdában. v. — 200. Dobolyi Sándor, m.-vásárhelyi ügyvéd. v.

20 évre.

201. Könyves Tóth Mihály, debreczeni ref. lelkész, most karcazi lelkész és esperes. v. — 202. Keszi Hajdú Lajos, szentesi volt igazgató tanár, jelenben kisujszállási gymnasiumi tanár. v. — 203. Mikolai Ferencz Orosházáról, mérnök. v. — 204. Gál József Kecskemétről, honvédtiszt. v. — 205. Szatmári Károly, Pozsonyból, (kiszökött a fogdából 1857. júliusban). v.

II. Katonák.

1. Botár Károly, százados. — 2. Pühl Ignác, őrnagy. — 3. Tolnai Sándor, százados. — 4. Idősb Beke József, nyugalmazott százados. — 5. Magyarai Ferencz, százados. — 6. Pünköszt Pál, ny. kapitány. — 7. Ugron István, ny. főhadnagy. — 8. Józsa Sándor, székely hadnagy. — 9. András János, ny. százados. — 10. Czobor Pál, székely hadnagy, (jelenleg a váci fegyintézet igazgatója). — 11. Potyó Ferencz, ny. hadnagy. — 12. Józsa Lajos, székely huszár-hadnagy. — 13. Benkő Sándor, ny. főhadnagy. — 14. Sándor László, főhadnagy. — 15. Cserei Lajos, ny. őrnagy. — 16. Bajkó Márton, hadnagy. — 17. Cseh László, főhadnagy. — 18. Domokos Sándor, ny. százados. — 19. Erdősi Lajos, ny. százados. — 20. Vágner József hadnagy. — 21. Nagy Dániel, székely hadnagy. — 22. Pál József hadnagy. — 23. Aranyi Károly kapitány. — 24. Hild Ferencz százados. — 25. Benkő Dénes főhadnagy. — 26. Lázár József hadnagy. — 27. Bocskor Ferencz hadnagy. — 28. Reznek Károly hadnagy. — 29. Deák János főhadnagy. — 30. Gálfalvi György hadnagy. — 31. Gyárfás Lajos főhadnagy. — 32. Kovács Ignác hadnagy. — 33. Návráski Károly százados. — 34. Miskolci István főhadnagy. — 35. Zonda Lajos százados. — 36. Kelemen János százados. — 37. Lőrincz József őrnagy. — 38. Bernád Antal őrnagy. — 39. Matheidesz Károly kapitány. — 40. Báro Gamera Gusztáv. — 41. Dobai Károly ezredes. — 42. Zombori Sándor ezredes. — 43. Kabós Károly honvéd őrnagy.

3 évre.

44. Strauch Mátyás, százados. — 45. Pap Károly, ny. hadnagy.

4 évre.

46. Ince József, határőri hadbíró. — 47. Frank Károly.

5 évre.

48. Köhler Frigyes százados. — 49. Maurer József hadnagy. — 50. Nagy Dani főhadnagy. — 51. Seidel Ferencz főhadnagy. — 52. Jánosi László hadnagy. — 53. Pap Ferencz hadnagy. — 54. Jánosi József hadnagy. — 55. Ince Gergely százados. — 56. Kristó Lajos hadnagy. 57. Halstucher József kapitány.

6 évre.

58. Szépszei Ferencz őrnagy. — 59. Pünköszt Gergely főhadnagy.

8 évre.

60. Deszputovics Péter százados. — 61. Szabó Károly százados.

10 évre.

62. Szilágyi Samu alezredes. — 63. Kútasi Ignác kapitány. — 64. Somlyai Sándor százados. — 65. Vimpeller Sándor hadnagy, (kiszökött a fogdából 1857. júliusban). — 66. Klement György. — 67. Blaskó Antal tűzteriszt. — 68. Sobes Emil, a szerencsétlenül kimúlt. — 69. Vinczer Ferencz.

12 évre.

70. Barta András százados. — 71. Fodor István kapitány. — 72. Edényi Lipót őrnagy. — 73. Szabó Imre százados, Vasból. — 74. Földvári Mihály százados. — 75. Macséri Gusztáv százados. — 76. Lápics István őrnagy.

14 évre.

77. Vajda Ferencz százados.

16 évre.

78. Beke József ezredes. — 79. Jánosi Ádám ezredes. — 80. Báro Leutsch Albert őrnagy. — 81. Fornaszek Sándor őrnagy. — 82. Mukics Aurel, Szabadkáról alezredes. — 83. Kútasi Pál őrnagy. — 84. Lukács Károly őrnagy. — 85. Nagy Lajos őrnagy, Győrből. — 86. Pukli János alez-

redes, (lakik Török-Szent-Miklósban). — 87. Horváth Ferencz őrnagy. — 88. Hauser Károly őrnagy. — 89. Vevera Manó mérnök-őrnagy. — 90. Kürti István, Booskai-huszár ezredes.

18 évre.

91. Horváth Sándor kapitány.

20 évre.

92. Sárosi Ferencz őrnagy.

Idegenek.

Olasz 36, — német 4, — cseh 2. — lengyel 2, — összesen 44.

Az államfoglyok állapotát illetőleg majd lágyabb, emberibb, majd szigorúbb rendele-tek küldettek Bécsből. Kezdetben, irás, újságok olvasása is engedélyezve volt, később mindezek, főleg 1852. óta, megtiltvák. Ha mégis valaki valami művön dolgozni akart, külön szobában meghatározott órák alatt, felügyelet mellett dolgozhatott. Csak oly könyveket lehetett olvasni, melyek a téparancsnokság által megvizsgálva, a foglyoknak a fogdába beadattak. — A foglyok legnagyobb része szellemi működéssel, olvasással, kisebb része kézi munkák gyakorlatával rövidítette nehezen haladó óráit.

Esti 9 órakor a világitásnak mindenszobában meg kellett szűnni, a gyertyák eloltattak. Világitásra bádog mécsben olaj, fűtésre novembertől május 1-ig fa adatott, magok a foglyok fáradoztak a fűtéssel. — Minden foglynak külön vaságya volt, hozzávaló lepedő, szalmaszák, szalmapárna és szőrtakaróval, azonban meg volt engedve, saját ágyneműket is használni, ugyiszent tulajdon ruháikat is; kinek nem volt, szürke posztóból készült fegyencruha adatott. — Székes italok élvezése tiltva volt, betegeknak, vagy gyengélkedőknek orvosi bizonyítványra megadatott. — Levélírás, de csak egy megnevezett és bejegyzett egyénhez, 3 hónapban egyszer, a téparancsnoki szobában, hová a fogly katonai őrizet mellett vitetett ki, meg volt engedve, latin, német, francia nyelven, de magyarul nem. — Pénz a fogly kezénél nem lehetett; mit küldöttek neki, a téparancsnokságnál volt letéve, élelmezése javítására belőle naponként adatott 1 ftig, kiszabadulás esetében, ha mi még maradt, kezébe adatott a foglynak. Minden fogly 10 krt kapott egy napra, ebből került ki egész napi élelmezése, hetenkénti mosatása.

A balsors szorosabban fűzi össze a különböző rangú, miveltségű s polgári állású embereket; így volt itt is, szeretet tartá össze a foglyok sziveit, a gazdagabb szerencsétlen megosztá falatját a szegényebb szerencsétlennel. De a honn szenvedők is szíves kiadományokkal vigasztalák számtalanszor a börtön falai közt szenvedőket, küldözvén nekik különféle ruhaneműket és élelmi szereket, nemes lelkű barátok is szíves megemlékezéseikkel enyhítették barátaik nehéz sorsát.

K. Hajdú Lajos.

Helyreigazítás.

Mult számunk egyik közleményére vonatkozólag a következő helyreigazítást tettük, melyet örömmel közlünk:

„A V. U. mult számában „A párisi világitás és a magyar ipar“ című czikk, dr. Nendtvichnek a kormányhoz benyújtott hivatalos jelentése nyomán, nemzetünk elmaradásának elszomorító, sőt képtel rajzoló, mely arcunkba kergeti a szégyenpírt — és méltán, mert e sötét képek csaknem minden vonása híven van rajzolva. E sorok ez

ugy kívánja, s mert tán némi ösztön részünkre is szolgálhat.

A nevezett cikkben ugyanis a következő állítás fordul elő: „Hogy lisztünk szob volt minden más ország lisztjénél, azt jeles földünkön kívül a külföldnek köszönjük, mely jeles hengeremalmait felállította, s melyeknek technikai igazgatói mind idegenek.” Ez állítás nem egyezik meg egészen a valósággal; nem szöveg arról, hogy jeles gőzmalmaink, nem megannyi hengeremalmok — ez nem tartozik a dolgomhoz — de kifogásom van az ellen, hogy malmaink technikai igazgatói mind idegenek. Lehet, hogy csaknem mindaz, sőt nagyon is valószínű — de egyről legalább bizonyosan tudom, hogy nem az. Egy nem sok, az igaz, és azt az egy-tan egyetlen kivételt föl sem említeném, ha e kivétel nem válnék az által fontossá, hogy e magyar technikusok éppen azon gőzmalom igazgatója, mely a párisi világkiállításon a jury ítéllete szerint még a pesti malmost is túlszárnyalta, s a legelső jutalomra érdemesítettet. E malom a *debreczeni István gőzmalom*, magyar technikai igazgatója pedig *Pékár Imre*, ki a külföldön, jelesül Angolországban képezvén magát, magyar vérbe oltotta azon angol tulajdonokat, melyeknek hiánya átok gyanánt nehezédk nemcsak iparunkra, de összes nemzeti műveltségünkre: az alapos szakképzettségén kívül az ernyedetlen, kitaró munkásságot, és kiváltképen a *soliditást*. A soliditást, mely annyira nincs természetünkben, hogy még szavunk sincs rá nyelvünkben. De valahogy ne törjük azon fejünket, hogy e fogalomra valami jó magyar kifejezést kerítsünk, hanem törekedjünk arra, hogy magát a dolgot megkerítsük, mert bizony-bizony e nélkül sem tudományos, iparos haladásunk, sem társadalmunk nem szeretheti meg az európai társadalomban azt az erkölcsi súlyt, melynek már is birtokában véli magát nemzeti önhitésünk. Emeltett földünket nemcsak Debreczen környéke mint kitűnő és lelkiismeretes szakembert ismeri, s e minőségben fel is karolta — hanem ismerik őt, mint illyent, a pesti szakértő körökben is. Forduljon Nendtvich tanár ur a budapesti malmok igazgató, vezér körébe s tudakozódjék — meg fog győződni az elmondottak igazságáról.

Egy feleke ugyan nem csinál nyarat, de legalább reményt nyújt a tavasz közeledtével s több feleke megérkezése. És jöjjenek is, teremjenek is az ily felekek csapatostul, hogy azon hín, csak még nagyobb szegényünkön való kérdéseinket: „hogy az Isten így-amugy megáldotta földünket, ily gyors észszel, józan fel fogással, ilyen-amolyan kiváló tulajdonokkal ruházta fel a magyar embert” — mihamarabb válthassuk fel méltóbb büszkeséggel, s képzettségünkkel, munkáinkra utalva, önzertelt mondhasunk a külföldnek: „imé, a kincseket, melyekkel hazájt, a nemes tulajdonokat, melyek-

kel lelket oly gazdagon megáldotta az Isten, így dolgozza fel, így műveli s értékesíti a magyar ember.”

G. Gy.

Egyveleg.

— (József nádor és a városliget.) A boldogult nádor egyik legkedvezőbb kirándulási helye volt a városliget, melyet akkor még alig látogatott valaki. A nádor rendszeren a déli órákban kocszott ki, s a tő partján sétált, gyakran morzsálatokat dobálva a halaknak. Abban az időben a tő mélyebb vizű volt, halat tenyésztettek benne, és Schwartz pesti halász tartotta bérben évi 100 forint. A nádor több ízben kifejezte csodálkozását, hogy a pestiek nem látogatják a ligetet, mely pedig igen kellemes kiránduló hely. Egy ízben, midőn a parton sétált, meglátja a tő bérlejtőit, ki halakat fogdosott össze, s a nádor kifejezte előtte ohajtását, mikép szeretné, ha Schwartz halászatot rendezne valamelyik vasárnap; még arra is főlhatalmazta, hogy adja tudtúl a közönségnek, miszerint ő is jelen lesz. 1839. áldozó csütörtökére aztán csakugyan nagyszerű halászatot és halász-ünnepet hirdettek. Egy nagy vizát bocsátottak a tőbe, s hogy könnyen rá lehessen akadni, madzagot kötöttek hozzá, arra pedig egy darab parafát, mely a víz színén kísérte a nagy halat. A nádor számára a hatyru-szigeten volt emelvény, s a nádor csakugyan meg is jelent. De megjelent a közönség is, még pedig oly nagy számmal, hogy soha azelőtt annyi ember még nem volt a városligetben. Belépti díj nem volt, önkényt adhatott mindenki, a mit akart. A vizát nagy tempókkal kifogták, aztán főlzalagzózták, szekérre tették, körülhordozták a városban, s elmérték még vagy hat darab más halat is, azon a czimen, hogy a városligeti víza. A nádor nagyon meg volt elégedve és azt mondta: mások is rendezni kell ilyen halászatot. S volt is gyakran, most pedig ostromolja az omnibuszokat és vagonokat, hogy ki-juthasson.

— (Mivel pótoljuk a köszönet?) Nem egy embert aggasztott már azon gondolat, hogy a földgyomrában létező köszöntelepek kiürítése után vajon mily fordulatot vendenek ipar viszonyaink? Hozzáfogtak a számítások is, és kiderítették, hogy Anglia, melynek suprematiája nagyrészt köszöngazdaságtól állszik, 5—600 esztendő múlva nyomorra juthat. Azzal vizsgálatjuk magunkat, hogy az emberi ész, mely a köszönet tudta feltalálni és főlfeles szolgáljára tenni, majd fog találni helyette más eszköz is, céljainak elérésére. Eddigelő azonban még nem igen találtak köszönpótló anyagokat. Próbáltatták a gőzfűtést, de ez magában nem mutatkozott célirányosnak, és továbbá maga is köszöntől származván, a bajon nem segít.

TÁRHÁZ.

Követválasztás Ploesten Oláhországban.

Ploest, ápr. 18.

A ki egykissé ösmeretes az oláhországi viszonyokkal, nem igen fog csodálkozni azon, hogy ezen ország politikailag szerencsés helyzete mellett, miként engedik magukat egyesek a szélsőségig ragadtatni; nem fog csodálkozni, kivált ha ismeri és tudja azt, hogy e föld még azon földek közé tartozik, melyek felett a lég kissé miazmás, s ha a nagyvágyás ördöge megszállotta itt a feltűnni akarót, az álarozot feltéve, először is lapot indít, szerkesztővé lesz, hogy legyen hol megmutatni, hogy ő liberál, azaz: azon boldogok közé tartozik, kik nagy eszméért küzdenek elkáult fanatikus föl. De megütkö-e a férfiak a valódi mértéket? Itéljék meg azon román honfiak, kik nemzetök s hazájok jövőjét, boldogságát tiszta öntudattal ohajjták!

Hogy sok a bölcsen elintézni való Romániában, sokan a bigadtább gondolkodók közül máris állták, de e czélhoz nem azon az uton juthatni, melyet magoknak az ugynevezett liberális vagy veres pártvezérek kismeneltek. S éppen ezt tartva szem előtt, a jelenleg fölyt követválasztás is, ugy látszik általában a kormány ohajtása szerint ment végbe csaknem mindenütt, bár a veres párt vezérei mindent elkövettek, hogy tulsulyra vergődjének.

Ploest sem maradt ment. Alig hagyá el városunkat Cogalniceanu belügyér a mult hó utolján, már Candiano azonnal itt termett, nehogy a miniszter ur esetje valamiként egészen befohéritse e különben is kiválóan veres

várost. A veres pártelőkészítő gyűlése, a választást megelőző heteken esténként fölyvást tartott a Banika-féle házánál. Cogolniceanu belügyér eltávozása után a veres pártköz tartozó hivatalnokok elmozdítottak, s az ugy nevezett fehér vagy bojár pártköz tartozók állítottak helyükbe. Ez eljárás a városban nagy izgalmat szült s éjjelenként sűrű őrjáratok alkalmaztattak. Mindenki jövedőlni kezdett a választás napjára, mely fölyó hó 7-dikére volt kitűzve.

A kitűzött nap végre elérkezett s a választás a városi gymnasium épületében el is kezdett, elsőben minden demonstrálás nélkül reggeli kilencz óráig, a midőn néhány álruhába bujtatott darabant, a veres párt vezérei közül néhányat titlegelni kezdett s a rend megzavarott, minden ajtó, bolt s vendéglo bezárott, a városban levő katonaság a gymnasium felé futott, honnan a tolongani kezdő nép csakhamar elaltatoltatt.

Candiano ekkor, mint a nap hőse, egy bérkosiban az unió-térre hajtott s a nemzetöröknek parancsolá, hogy összegyűljenek. A bérkosiból végre leszállván, néhány fegyveres nemzetör fegyver közé vevé s az unió-térre levő „Román gazinu nationale” erkélyére kíséré, honnan a térre tolongó néphez ily beszédet tartott: „Polgárok és nemzetörök! Szentanul vagyatok magatokat, hogy jogaink lábál taposvák, álruhába bujtatott drabantok által gyalázattunk és itéltetettünk, magatokat látjátok, hogy szóval semmit sem vihetünk ki, erőszakkal álljatok tehát ellen az erőszaknak s fegyverrel a fegyvernek. Föl! fel! nemzetörök és polgárok, kinek fegyvere nincs, ragadjon fejszét, botot, szóval a miye van s egyesült erővel jogainkat visszanyer-

het. A petroleummal való fűtés szintén hamar tünt le a tudomány láthatáráról. A legújabb fölfedezés Dorset uré, ki *kreosot-gőzzel* fűti kazánját. Ezen új fűtőanyagot eddigelő csak fogfájást csillapító szer gyanánt ismerték, de a Franciaországban és Angliában tett kísérletek után nem lehetetlen, hogy valaha a gyógyszerház ezen erős szagu cseppeivel fogunk gépeket mozgatni és vasuti vonatokat mozdatni.

— (Vasuti kocsi három kerekű tengelyekkel.) Lamarjant, francia technikus oly vasuti kocsiat állított elő, melyeknek tengelen három kerek van, de azok közül csak a középső fut a vas-sínen és hordja az egész terhet, míg az oldal-kerek a pályatöltést könnyedén érintik s inkább csak az egyensúlyt tartják. Próbámenetet is tartottak velök Raincey-től Montfermeil-ig, a mely uton sok hágó és kerülő van. A császár megbízásából segéde Fave tábornok, a mítani egyetem igazgatója is jelen volt a kísérletnél, s az egész utat 20 perc alatt tették meg, tehát éppen oly gyorsan, mint a régi rendszer segítségével.

— (Óriás hírlapok.) Valahogy kezembe jutott a napokban egy régibb amerikai hírlap, mely Észak-Amerikában Uj-Yorkban, jelent meg; czíme: „The new world.” („Új világ.”) Ezen hírlap egy-egy számnak kiterjedése 50 angol négyzetű lábat tesz: ugyanis magassága 5 1/2, szélessége 4 1/2 bécsi láb. Egy-egy oldalán van 11 hasáb; az egész szám áll négy oldalból, tehát egy számban van 44 hasáb. A betűk nagysága középszerű, könnyen olvasható. Egy szám tartalma körülbelül egy 8-ad réti három kötetes munkának tartalmával egyez meg. Hogy nagyságáról kellő fogalmunk legyen, csak azt említi meg, hogy Tieck Lajos „Blaubart” című munkájának teljes angol fordítása csak 6 1/2 hasábot tett ki ezen óriás hírlapon. Kényelmesen lehet paplan gyanánt is használni; persze csak — nyáron. — A „Times” angol hírlap körülbelül szintén annyit tesz ki, mint a „The new world”; ugy hogy néha csupán a hirdetések, melyek egy számban megjelennek, többször jövedelmeznek a kiadónak, mint nálunk egy-negyed év alatt. Így például, nem ritka eset, hogy a „Times” kiadója egy szám hirdetései után 6—700 font sterlinget, vagyis 6—7,000 o. é. frtot vesz be. Ebből is lehet nagyságára, tartalmára következtetni. (L. J.)

— (Egy kiháló népfaj.) Az indiánok száma Észak-Amerikában a legutolsó tudósítások szerint nagyon alászállott; s hihetőleg, lassankint, rövid idő múlva végképen elfogy. Az 1850-ik évi népszámlálás alkalmával az Egyesült-Államokban az indiánok még 400,000-en voltak; míg 1860-ik évben számuk már 283,385-re olvadt le; azóta pedig mai napig, legkisebb számításal is kevesebbet ezen szám mintegy 30—35 ezerrel; így tehát jelenleg alig vannak többen, mint 250 ezren.

jük. Fegyverre polgárok! jogosság legyen jelszavatok! stb.

E gyilkolásra utaló szavakat egy pár „hurrah” libertate s egalitate” követé. A nemzetörök fegyveresen sorakozni kezdett, mialatt Culoglu a nemzetörök ezrede fövegén fehér tollal megjelent s Candianohoz e kérdést intézte: „mi jogon gyűjté ön össze a nemzetöröket?” Candiano Culoglu ezrede kérdésére azzal felelt, hogy a nála készen levő revolverhez kapott, de a körülötte állók visszatarták kezét. Kevés idő múlva Candiano több társaival együtt letartóztatott s a csend egy pár óra elteltével helyreállott.

A nemzetörök egy kibocsátott felsőbb rendelet következtében feloszlatott s a kiosztott fegyverek beadatni rendeltettek, a fegyverlerakás már négy naptól fogva tart. Ezen idő alatt itt állomásozott az itt keresztül Tekuciu-fél vonuló lovasság négy ágyúval, a veres pártköz tartozókhoz katonák rendeltettek, kihez husz, kihez harmincz. A nemzetörök a fegyvert lerakván, a katonaság a várost elhagyá.

Tegnap délután I. Károly herczeg erre utazott Moldovába, de a városba nem jött be, hanem mellette vonult el. Némelyek azt, hogy az uralkodó így kikerülte városukat, a követválasztás alatt történt népház miatti haragra, mások pedig arra magyarázzák, ki akarta kerülni, nehogy a nyugtalankodó veresek újabb kérvényezéssel s követelésekkel álljanak elő. A letartóztatott Candiano és társai fölötti ítéletet még nem tudhatni, annyit azonban sejtethetünk, hogy a derék Cogalniceanu kihívó ellenfelel szembe néz, mielőtt a miniszter tárczázt lenné. Gortavölgyi.

Melléklet a Vasárnapi Ujság 18-ik számához 1869. máj. 2.

Irodalom és művészet.

— (Szemere Bertalan hátrahagyott műveiből) nem sokára megjelen az első kötet Ráth Mór kiadásában. Az egész — mint halljuk — négy kötetből fog állani, s a hiras államférfiu publicistai dolgozatai kivül, szépirodalmi műveit is tartalmazandja. A sajtó alatt levő két kötetet egészen „Naplója” foglalja el, melyet száműzetése alatt írt.

— (A tisztí vizsgára készülő önkénteseknek) kedves udonságul szolgálhat, hogy Heckenast Gusztáv az említett vizsga letételére szükségelt tankönyveket magyarra fordította. Legelőbb a helyszínt (Terrainlehre), a fegyvertant (Waffenlehre: Reiter munkája) és a tábori szolgálat (Feld-dienst: Hesz, tbnagy munkája után) fognak a nevezett czég kiadásában megjelenni. Az idézett művek magyarításával erre tökéletesen képesített fiatal erők vannak megbízva, kik e munkát egy kitűnő katonai kapacitásunk felügyelete alatt végzik.

— (A földművelés-, ipar- és kereskedelmi miniszterium) által kiadott közlemények 2-dik évfolyamának 1-6 füzeté megjelent. Annak igen érdekes tartalma: A kelet-ázsiai expedíció, B. Kaas Ivor és Cserei Manó magyar kereskedelmi tudósítók jelentése Gibraltár és Marocco kereskedelmi viszonyairól.

— (Uj műszótár.) Sárcevicus Ambrus, Szabadka város főlevéltárnoka előfizetést hirdet „Ujjabkoki közig. és törvénykezés, magyar, bu-nyevadás, szerb, horvát és szloven nyelveken” című munkára. Előfizetheti 2 ftjával május 20-ig.

— (Baritui Octáv) naszdói gymnasiumi tanár „magyar-román szótár”-t ad ki, melynek az újabb alkotmányos aerában sokan használt vehetik, a nemzetiségi törvény folytán megyeinkben már is több helyen behozott nyelveyenlőség mellett.

— (A volt izraelita kongressus) által alkotott szabályzatok s határozatok hiteles kiadásban nyomtatva megjelentek 90 lapnyi füzetben. A füzet tartalmazza a hitközségi szervezésre, a kongressusi választásra, az izr. népiskolákra vonatkozó szabályzatokat, ugyintén több határozatot a rabbi-képző intézet felállítására, az országos alap képzése stb. tárgyában.

— (Hugo Viktor legújabb regényének) magyar fordítása a francia eredetivel egyszerre fog megjelenni a jövő hét folytán Ráth Mór kiadásában. A mű magyar czíme: „A nevető ember”, az első kötet czíme: „A tenger és éjszaka”; ára 8 ft. Német kiadásra a szorzó még nem adott engedélyt.

— (Kecskeméthy Aurél) az országgyűlési tárgyalások megnyitával „Kikay Aranyos krónikája” című füzeteket fog kiadni 2—3 hetenkint. Előfizetési ár a 24 ives műre 3 ft.

— (A museum lépésőházt) csakugyan falfestmények fogják díszíteni. Néhány évvel ezelőtt az akkori kormány 3000 frtot tűzött ki, hogy a lépésőházt ektítésére a falfestmények vizlátat elkészítsék s Than és Lotz el is készített. Most már Than és Lotz kardonokat készítenek a vizlátokról s a jövő évben hozzá kezdenek a boltozat és frisek festéséhez.

— (A közoktatási miniszterium) egy értesítvénye tudatja, hogy Münchenben t. év július hó-tól októberig a bajor király pártfogása alatt nagy műkiállítás rendezetik, melyre külföldi művészek művei, ugymint képek, szobrok, rézmetszetek s a könyvnyomtatás termékei elfogadtatnak; a bejelentéseknek tulajdonképp márgius végeig kellett volna megtörténni, de az ügyről ide csak később jöven értesítések, intézkedések történtek a határidő meghosszabbítására iránt s az e czélra alakult rendező bizottságnál elvállalja a szállítási költegiséit. A kiállítandó művek jun. 16-ig küldendők be; ohajjuk, hogy a par excellence művészi városban mi magyarok is megjelenjünk s becsületet valljunk.

— (Liszt Ferenc hangversenye.) A Liszt műveiből rendezett első hangverseny hétfőn este roppant számú közönség előtt folyt le a redout nagy termében. Tömev voltak a kis terem s az oldal-folyosók is hallgatósággal. Ez első előadás programját a Dante-symphonia, a budai dalárdának egy harci dala, s a koronázási mise képezte. A Divina comédia kétszékűvül valóban nagyszerű. A ki egyszer kibékült a festő-zene jogosultságával, nem tagadhatja meg e műtől, hogy annak egyik leggenialisabb s legmeglepőbb példánya. A közönség el volt ragadtatva. A szünni nem akaró tapsok rábirták Lisztet, hogy a közönség előtt

megmutassa magát, sőt a koronázási misének vezényletét is már személyesen vette át. E misét megelőzőleg két ifjú leány babér-koszorut nyújtott át Lisztnek, s Abrányi Kornél egy ünnepélyes beszéddel üdvözölte őt, mire a hirhedett művész csak mosolygó fejbőlíntással felelt. Liszt utolsó ittléte óta nem igen változott, ugyanaz az élénk tekintet, hosszú szürke haj és magas, kissé hajlott termet, minőnek a koronázáskor láttuk. Hogy öltönye most is hosszú, sarkig érő reverenda — mondanunk is felesleges.

Közzétételek, egyletek.

— (Magyar tud. akademia.) Az ápril 26-án Pólya József elnöke alatt tartott nyelv- és szépirodalmi osztály-ülésben Hunfalvy Pál r. t. az „Osztják evangéliumát s az éjszaki osztják nyelvet” című értekezését olvasta. Nyelvészeti tekintetben sok becses adatot tartalmazott s fölolvasás. — Hunfalvy után Gyulai Pál olvasott föl néhány részletet Brassai Sámuel r. tagnak a „Magyar mondatról” szóló nagybecsű munkája negyedik szakaszából. A mű megelőző részei már néhány éve megjelentek az akadémia kiadványaiban. A most bemutatott szakasz a jelzői mondatról s leginkább a mondat mellékes alkotó részeivel, a melléknévvél (mert szerzőnk névmellék-nek nevezte), részessülövel, névelő névmással, s az összetett szavakkal foglalkozik. Brassai itt is, mint annyi más helyen, nyelvünk elidegenítése ellen beszél és becses megjegyzéseket tesz a magyar nyelv sajátosságaira. — Ez értekezés után a titkár jelentett be egy pár új adakozást. Hatzel Márton Nyiregház-tól 1050 ftot, Káldi János Vácztól egy pesti házának 1/2 részét (a másik két harmad, melyek eladás után fognak fölszátatni, a muzeum s a színház) hagyományozták az akadémiára.

— o (Az akademia archaeologiai bizottságának) egyik teendője, hogy pénzerejéhez képest évenként szakférfiakat utaztasson hazánkban, kik tanulmányai eredményeit a bizottság levél-, illetőleg rajztárába is letenni kötelesek. Ez idén Storno Ferenczét kereste meg a bizottság, hogy Erdély egy részét régészeti szempontból beutazván, fögöndját a vajda-hunyadi, ör-alla-boldog-asszonyi és kolozsvári falfestményekre fordítsa; e mellett a Szászöld ritka szépségű és sajátos templomait, egyházközségeit, régi lakházaikat stb. tanulmányozza. Ki Storno eddigi működését és szerencsés restauratiót figyelemmel kísérte, nem kételkedhetik egy perczig sem a sikerűs eredményben, ha t. i. mindent, hová léptei vezetődik, hazánkfiak meglel részvéte, hathatós pártolása és mi legfőbb, a bölcs tájékozás és tanácsadás segítségére leendek.

— (A Corvina) magán uton is fölszólított több író a közreműködésre; egyszersmind nyilvános fölszólítást is bocsátott ki az írókhoz dolgozatok beküldése iránt. Hivatalos helyisége hatvani-utca 16. sz.

Egyház és iskola.

— (Tanfelügyelők) 6 Felsőe a király által kinevezettek, egyszersmind kir. tanácsosi címet is nyervek: Zichy Antal a budapesti tankerületbe; Gáspár János, Küküllő- és Alsó-Fehérvármegyékbe; Szelestey László, Vas megyébe; Kerekes József, Közép-Szolnok- és Krasznárvármegyékbe; ifjabb Mácsay Lukács, Hont- és Barsvármegyékbe; Hofbauer Sándor, Arad- és Csanádvármegyékbe; Vavrik Béla Hevesvármegyékbe; Boor Károly, Belső-Szolnokvármegyékbe, s Beszterce és Naszódvidékére; Arvai József, Zemplénvármegyékbe; Nemesváry János, Zolym- és Liptóvármegyékbe; Vadász Manó, Békés- és Csongrádmegyékbe; Marx Antal, Temesvármegyékbe; Kolozsvári Miklós, Székeshé- és Veszprémvármegyékbe; Környey János, Esztergom-, Komárom- és Győrvármegyékbe, s Kovács Sebestény Gyula, Somogyvármegyékbe. Ezeket kivül a vallás- és közoktatásügyi magy. kir. miniszter első tanfelügyelővé ideiglenes minőségben kinevezte: Menyey Józsefet, Arva- és Turóc vármegyékbe; Imre Lőrinczet, Abauj- és Borsodvármegyékbe; Bartal Rezsőt, Pozsonvármegyékbe; Szeremly Lajost, Zaránd- és Hunyadvármegyékbe és Hiloczky Bélát Soprony- és Mosonyvármegyékbe.

— (A tisztánvaló egyházközség) legutóbbi közgyűlésen Révész Imre fölemlíté, hogy a Luther és Melancthon idejében Wittenbergben tanult magyar ifjak anyakönyve, melybe sajátkezőleg írták be

neveiket s több rendbeli érdekes események vannak feljegyezve, előbb a nagybányai iskola könyvtárában őriztetett; onnan Sinay Miklós tanár kezébe került és pedig oly feltétellel, hogy az a debreczeni kollégiomnak adassék át; utóbb azon kézirat a Sinay könyvtárában több ritka becsű darabjával az egykori debreczeni polgármester Fáy János könyvtárába került; — minthogy ezen Fáy-féle könyvtár jelenleg is megvan Borsodmegyében Emődön: a főgondnok felkérte az azon érdekes kéziratnak a főiskolai könyvtár számára a Fáy-féle könyvtárból lehető visszaszerzésére.

— (Pest városa az iskoláügyben) mindenkélt az iskolatános megalakításához fog kezdeni. Miután Buda-Pest együtt egy iskolai kerületet képez, melyhez 34 iskolai tanácsost kell választani, e számból Pestre 22, és Budára 12 esik.

— (A kassai püspök) pástorlevelet intézett egyházmegyéjének papjaihoz, melyben felszólítja őket, hogy a katolikus iskolákat szervezzék ugy, hogy a népiskolai törvény követelményeinek megfelelően, nehogy átalakításnak felekezettességnélküli iskolákba.

Ipar, gazdaság, kereskedelem.

— (Aratógép-verseny) rendez B.-Csabán a jövő hó 19—21. napján a békésmegyei gazdasági egylet. A versenyt rendező bizottság Thaisz Gyula elnöke alatt Rimler Pál, Kúzdényi Sándor és Solz Gusztáv urakból álland. A versenyre bocsátandó gépek Thaisz Gyula urnál Csabán előre bejelentendők. A díjak következők: 1. A legjobbnak ítélő önterakó-, arató- és kaszáló gépet az egylet megvásárolja s a gyáros arany érmet nyer. 2. A második e nemű gép özist éremben részesül. 3. A legjobb csupán aratásra használható gép önterakó szerkezettel, vagy a nélkül, arany érmet kap. 4. A másodiknak ítélő e nemű gép özist éremmel díjaztatik. 5. A legjobbnak ítélő, csupán kaszálásra való gép arany érmet kap, s végre 6. a második e nemű gép özist éremben részesül.

— (A „Hungaria” biztosítóbánk) apr. 25-én Pozsonyban tartott rendkívüli közgyűlése elhatározta, hogy a bankot május 1-én megszünteti. A „Hungaria” biztosításait máj. 1-től kezdve a Peston alakult „Nemzeti biztosító társaság” veszi át; a máj. 1-je előtti károkat azonban még a Hungaria fizeti ki.

— (A „Ganz és társai vasöntő- és gépgyár-részvénytársulat”) 21-én tartotta megalakító közgyűlését, melyben Somssich Pál választott meg közfelkialtással elnökül. Mire Wahrman Mór az alakító jelentést olvasá fel, melyből kitűnt, hogy a gyár évenként 240,000 mázsa vasat dolgoz fel s 570 munkást foglalkoztat. A vételár 2,900,000 ft. Az igazgató-tanácsba beválasztattak elnökül: Somssich Pál, alelnökül: Eichleitner, tanácsosokul: Áldasy Antal, Báron Ede, Brüll Gusztáv, Blau M. P., Fack Oszkár, Fest Imre, J. F. Kohen, Koisch Antal és Wahrman Mór.

— (Uj osztrák aranypénz.) Az ausztriai törvényhozó testület elé az osztr. pénzügyminiszter legközelebb egy törvényjavaslatot torjesztett uj aranypénz veretésére vonatkozólag. Verendők lesznek 8 és 4 forintosok vagyis 20 és 10 frankos aranyak. — Kérdés: nem elhamarkodott lépés-e ez, s nem kellett volna-e bevárni, míg a nemzetközi pénzügyesség határozottabb megállapodásra jut, mivel nagyon valószínű, hogy a nemzetközi pénz egységeül a 10 ft. = 25 frank = 1 font sterling = 5 dollár fog elfogadtatni.

Mi ujság?

— (Ünnepélyességekre) volt irányozva a közfigyelem itt a fővárosban a mult héten és az azelőtti végén is. Az országgyűlés szabad szellemű trónbeszéddel megnyitott m. hó 24-én; a törvényhozás mindkét házának tagjai bemutattak a királynál 26. á. 25-én este népes, fényes és kedélyes táncszívalom volt a miniszterelnök, melyen a felségek is megjelentek, olyan alkalommal ott most először. Ma egy hete pedig a József-szobor leleplezését ünnepelte a testvér főváros. — Mind-ezről terjedelmes értesítést adunk a „Pol. Ujd.” mult számában. Most csak annyit jegyzünk föl, hogy a József-szobor rajzát és a néhai főherczeg nádor arczképét már régebben közöltük lapunkban (az utóbbit 1866. 5-ik szám), s hogy a leleplezési ünnepélyről jövő számunkban adunk illusztrációt.

— (A József-szobrot) fölyvást nagy érdekeltéssel nézi és bírálja a közönség. Soknak van ki-

Tévedések

kikerülése tekintetéből a t. cz. vidéki közönség érdekében, s hogy hivatalnoknak bátran ellenállhassunk, kik a legnagyobb, egyedül s kizárólag a kiállításokon ezüst érmeikkel kitüntetett

FOGL E. pesti és bécsi
cs. kir. udvari szállítók

vászonruha-gyáranak-árjegyzékét

utánnyomatni, s így a nyilvánosság elé bocsátani — nem átalják, — szerencsénknél, sőt észszerűnek tartjuk ujjalag leszállított árjegyzékünket azon megjegyzéssel közzé tenni, — hogy csakis levélbeli megrendelések mindenemű vászonruháira, továbbá kész férfi-, női- s gyermek fehérneműre forrástárainkhoz

(a vászonruha valódisága teljes jótállása)

a pénzösszeg beküldése, vasúti vagy postai utánvét mellett lesznek intézendők:

Pestre:
FOGL E.
kir. udvari szállító
Pesten, a váci-utca
kezdetén
Mocsonyi-féle házban,
„Mária Valéria főher-
cegnőéhez.”

Bécsbe:
FOGL E.
k. k. Hoflieferant
in Wien,
Kernstrasse Nr. 27,
Ecke der Himmelstorgasse
zum
„Erzherzog Karl.”

Rumburgi és belga va- szonból

Férfi-ingek. (a nyak terjelme megkivántatik), 2, 3, 4, 5, 6, 8—10 frtig a legjobbak.
Női-ingek. simák 1 frt 80 kr, 2 frt finom hurokvarrással 2 frt 50 kr, valamint sveczi formára, s legújabb szabásnak, himzéssel 3 frt, 3 frt 50 kr, 4, 5 frt; legfinomabb vászon és batiz-ingek himzéssel és csipkével (Fantasie parisienne) 6, 8—10 frtig.
Női éji-ingek. hosszú ujjal 3 frt 50 kr, himzettek 5—6 frtig.
Férfi-gatyák. 1 frt, 1 frt 50 kr, 2 frt, 2 frt 50 kr, 3 frt; lovag szabásra, francia és magyar formára.

Angol shirting-ingek fehér és színesek, (szettek mint a vászonból készítették) 2 frt, 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr.

Női-nadrágok, vászon, perkal vagy parketből 2, 2 frt 50 kr., 3 frt, himzet-betéttel.

Női-pongyola vagy éji corsetek, perkal vagy legfinomabb parketből 2 frt, 2 frt 50 kr; vászon vagy francia batizból, himzéssel 3 frt 50 kr., 5—6 frtig.

Női-alszoknyák, perkal vagy legfinomabb szoknya parketből 4 frt, betételekkel 5—6 frt és 8 frt (legújabb divat.)

Női-harinyák vagy férfi kápczák, 1 tucat 5, 6, 8—10 frtig a legfinomabbak.

Férfi téli mellények, vagy bélelt alsó nadrágok 2 frt, 3—4 frtig a legjobbak.

Fényűzési férfi-ingek, művészetileg vart mellet (nyak terjelme megkivántatik), 6, 7, 8—10 frtig.

Flanell férfi-ingek minden színben, 4 frt 50 kr, 5—6 frtig (a nyak terjelme megkivántatik).

Nyakkallérok, legújabb minta, 1 tucat ára 2, 3—4 frtig (a nyak terjelme megkivántatik).

1 tucat rumburgi vászon zsebkendő 1 frt 50 kr, 2 frt a kisebbek; 2 frt 50 kr, 3 frt 50 kr, 4, 5, 6, 8—10 frtig a nagyobbak és finomabbak.

1 tucat czérna batizvászon-zsebkendő hölgyek számára 4, 7, 9—12 frtig a legfinomabbak.

1 tucat asztal- vagy törülköző-kendő, ára most csak 6, 7, 8—10 frtig czérnadamazsból.

Egy vászon asztalkészület 6 személyre (1 abrosz s ahhoz illő 6 asztalkendővel) 5, 6, 8, 10—12 frtig a legfinomabb damazsból, 12 személyre, kétannyi.

Egy asztalkészület 12 személyre (azaz: egy nagy abrosz, ahhoz illő 12 asztalkendővel 10, 12, 16, 20—30 frtig a legfinomabb damasz.

30 rőf színes ágyneműre való 8, 9, 12—16 frtig a legjobb.

30 rőf kézfőző-vászon fehérítve, és duplaczérnából fehérítetlen 8 frt 50 kr, 9 frt 50 kr, 11, 13, 15—18 frtig a legszebb.

1 vég 3/4 széles 30 rőf rumburgi gazdasági vászon, 14, 16, 18, 22—25 frtig.

Fűzők. (Damenmieder) (a derék terjelme megkivántatik); párisi foraktár Magyarország és Ausztriára nézve 3, 4, 6, 8—10 frtig a legújabbak varrás nélkül.

38 rőf kreasz vagy gazdasági vászon, 14, 16, 18—20 frtig a legszebb minőségű.

40—42 rőf kitűnő takácsvászon, (finom ágyruhára 12 db. női-inghez) 14, 15, 18 22—24 frtig a legjobb.

48 rőf belga takácsvászon 22, 25, 30—35 frtig ingekre különösen ajánlható.

50—54 rőf hasonlíthatatlan jó rumburgi vagy hollandi vászon 20, 25, 30, 35, 40, 50, 60 80—100 frtig. 483 (5—6)

Levélbeli megrendeléseket

Ingek, melyek a testhez nem jól al-
lanak, visszavé-
tetnek.

a pénzösszeg beküldése vasúti vagy pos-
tai utánvét s teljes jótállás mellett min-
denhová elküldeni készek vagyunk. A
leveleket kérjük ekkép czímezni:

FOGL E.
kir. udvari szállítónak Pesten, váci-
utca 4. sz. alatt.

50 forint erejéig
vásárlónak, ra-
adásul egy párisi
cachemir terítővel
kedveskedünk.

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatott saját nyomdájában Pesten 1869 (egyetem-utca 4-ik szám alatt).

Mindenkinek különös figyelmébe ajánlatik a

Forty orvos-féle általános

SEB-TAPASZ,

mely rendkívüli gyógyereje, elválasztó, érlelő s fájdalomt csillapító hatása által

leggyorsabb, legbiztos s egyszersmind gyökeres gyógyulást eszközöl különemű

DE FORTY-SCHES PFLASTER

(carbunculus pustulali magna), megkeményedések, gennyedések, vérkeések, min-
den mirigybetegségek, görvélies fekélyek, fagydagánatok, ujjféreg, körömméreg, vad-
hus, tagszivacs, csontszú, kifecsközés és megáradások, helyi csúsz; továbbá a szűles
folytató lábfelfakadások, és sebek, fájós fekélyzett vagy már genyes női mell. — Sok
nő már csirában volt emlőráktól, — a különben elkerülhetlen életveszélyes sebész
műtétnek megelőzésével — egyedül ezen jeles septapasz használata által menekült meg.

Végre a testbe teljesen bemélyedt bármennyű szálla, vagy darázs és méh-
fulánkjá csupán ezen tapasztnak rövid idei használata folytán annyira előtűnik,
hogy azután a testből közönségesen szabad kézzel, sebész műtét és fájdalom nélkül,
könnyen kihúzható, mire a seb gyógyulása nem sokára bekövetkezik.

Ezen megbeszélhetetlen gyógyszer, melynek jelessége legbiztosabb egyének
számos s különös kíváncsiáira bármikor felmutatható bizonyítványai által már régen a
legfőbbesben elismertett — rendkívüli, s legkülönösebb esetekben meg-
próbált hatásánál és feltűnő sikerűs eredményeinél fogva, melyek használata által
meg elavult bajokban is elértetnek, jól megalapított és elterjedt híret kétségbe-
vonhatlanul igazolja.

A csomagok ára 50 kr. és 1 frt, használati utasítással együtt.
Külföldi kúlményező raktár: Pesten TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész
urnál király-utca 7-ik szám alatt.

Továbbá kapható Pesten: Jezovits M. a „magyar királyhoz” címzett kir.
udv. és Scholtz Janos a „szentháromság” nevezett városi gyógyszerésztől, és
Pfeifer J.-nál, az ur-utczában a „két matróhoz.” — Budán: Pichler Győző kir.
udv. gyógyszer. és a Krisztinavárosban Wlaschek E. gyógyszer. — Bécsben: Pichler B.
Xav. gysz. urnál (Stock im Eisenplatz) Nr. 1, dr. Girtler gysz., Freung 7. sz. —
Aradon: Szarka J.-nál. — B.-Ujfalun: Vass Jenő. — Békés-Csabán: Biener B. —
Debreczenben: dr. Róthschnek V. E. — Duna-Földváron: Nádhera P. — Eger-
ben: Plank Gy. — Eperjesen: Isépy Gy. — Ersekújvárott: Conlegrer J. — Esz-
tergomban: Beszedes J. — Gyöngyösön: Kocianovich J. — Győrött: Lehner F. —
Hajósán: Az ottani m. k. postahivatalnál. — H.-M.-Vásárhelyen: Oblat L. —
Högyezsén: özv. Fischer Kr. gysz. — Jólsván: Maléter Alb. — Kassán: Koregtő A. —
Késmárkon: Genarsich C. A. — Kormaromban: Grötschel S. özv. — Kör-
mőcön: Nemtsék J. — Léván: Boleman Ede. — Makón: Weil M. — Maros-Vá-
sárhelyt: Baehér M. — Miskolcson: Dr. Csáthi Szabó J. — Mohácsán: Kreitl G. —
Nagybecskerekén: Kleszky J. — Nagy-Kanisán: Wajdits J. — Nagyszom-
baton: Pántotsek R. — Nagyváradon: Huzella M. — Nyíregyházán: Kovács J. —
Paksán: Malatinszky S. — Pécsen: Sipőcz J. — Pozsonyban: Pisztorý B. —
Rimaszombatban: Hamaliár K. — Rozsnyón: Hirsch J. N. — Selmeczen: Vit-
kovics János. — Szathmáron: Jurásko D. — Sz.-Fehérvárott: Braun J. — Sz.-
Györgyön: Mersits J. — Szombathelyen: Pillich F. — Temesvárott: Pecher J. —
E. és Quirny A. gysz. — Tétson: Hóder L. — Ungvárott: Okolicsny J. — Vasvárt:
Árady P. és Rossás R. — Versetben: Guist M. — Veszprémben: Ferenczy K.-nál.

Kolozsvárott: BINDER K., gyógyszerésznél.
Brassón: FABIUK E. és GYERTYÁNFY J. és FIÁNAL.
Hátszegen: MATEFI B. gyógyszerésznél.
Zágrabbán: HEGEDÜS GY. a „fekete sashoz” címzett városi gyógyszer.
Mitrowitzon: KERSTONOSCHITZ E. FIÁNAL.
Czernowitzban: SCHNITZ J.-nál.
Foraktár Moldvaországban: Dr. C. C. HEPITES gyógyszerésznél.
Brailában: Oláhországban: Dr. C. C. HEPITES gyógyszerésznél.
Gurgevóban: FABIUK E. L. gyógyszerésznél.

A t. cz. gyógyszerész és kereskedő urnak, kik raktárt állvánlani hajlandók
leünnének, felszólítanak, miszerint e részben ajánlatokat ezen gyógyszer készítő-
jéhez FORTY LÁSZLÓHOZ címelve: Budára beküldeni szíveskedjenek, ki meg-
rendeléseket is pontosan teljesít.

Vidéki bérmentes levelek általi megrendelések az árak készpénz-
beni beküldése, vagy postai utánvét mellett tüstént és legpontosabban telje-
sítetnek. 391 (6—6)

Daruvári fürdő Slavoniában, megnyitattik majus 1-én.

Ezen vasas 30—37° R. hővizek régismert üdörös gyógyhatással bírnak:
általános gyengeségnél, sá- és görvélykóránál; az ivarszerek gyen-
geségei és betegségeinél, meddőségnél stb., idült bőr- és idegbajok-
nál. Kitűnően hatnak az iszapfürdők eszűs és köszvényes bántal-
makban. — Jó sikerrel használtatnak elő- és utógymódmúl a közel levő
lippiki iblányos fürdőnél. — Mindennemű ásványos vizek készen tartatnak.

Legközelebbi vasut-állomások Sissek és Barcs.
A gyógyfürdő-park közelében álló észszerűen felszerelt épületek-
ben kényelmes lakhelyek kaphatók. Naponként zene, táncszívalmak, kiran-
dulások a regényes környékbe kellemetes szórakozást nyújtanak.

Az orvosi felügyeletet dr. Siegel kezeli.
Az uradalmi fürdő-igazgatóság.

499 (3—3)

19-ik szám.

Tizenhatodik évfolyam.

Pest, május 9-én 1869.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft.

Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. — Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokk: Egy négyszer hasábozott petit sor vagy annak helye egyszeri iktatásnál 10 krba, háromszori vagy többszöri iktatásnál csak 7 krba számítatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket előad Bécsben: Oppelik Alajos, Wollzeile Nro. 22. és Haasensteins és Vogler Wollzeile Nro. 9. — Bélyeg-díj külön minden iktatás után 30 krajczár.

A képviselőház uj elnökei.

Az 1869. ápril 20-dikára összehívott or-
szággyűlés képviselőháza a mult héten vá-
lasztotta meg tisztviselőit s alakult meg. Az
első választások az alakuláskor érdekese-
szoktak lenni, mint a pártok mérkőzései, me-
lyekben számarányai kitűnnek. S mivel egy
képviselőház elnöksége nemcsak első m-
lőség egy parlamentararis országban, hanem

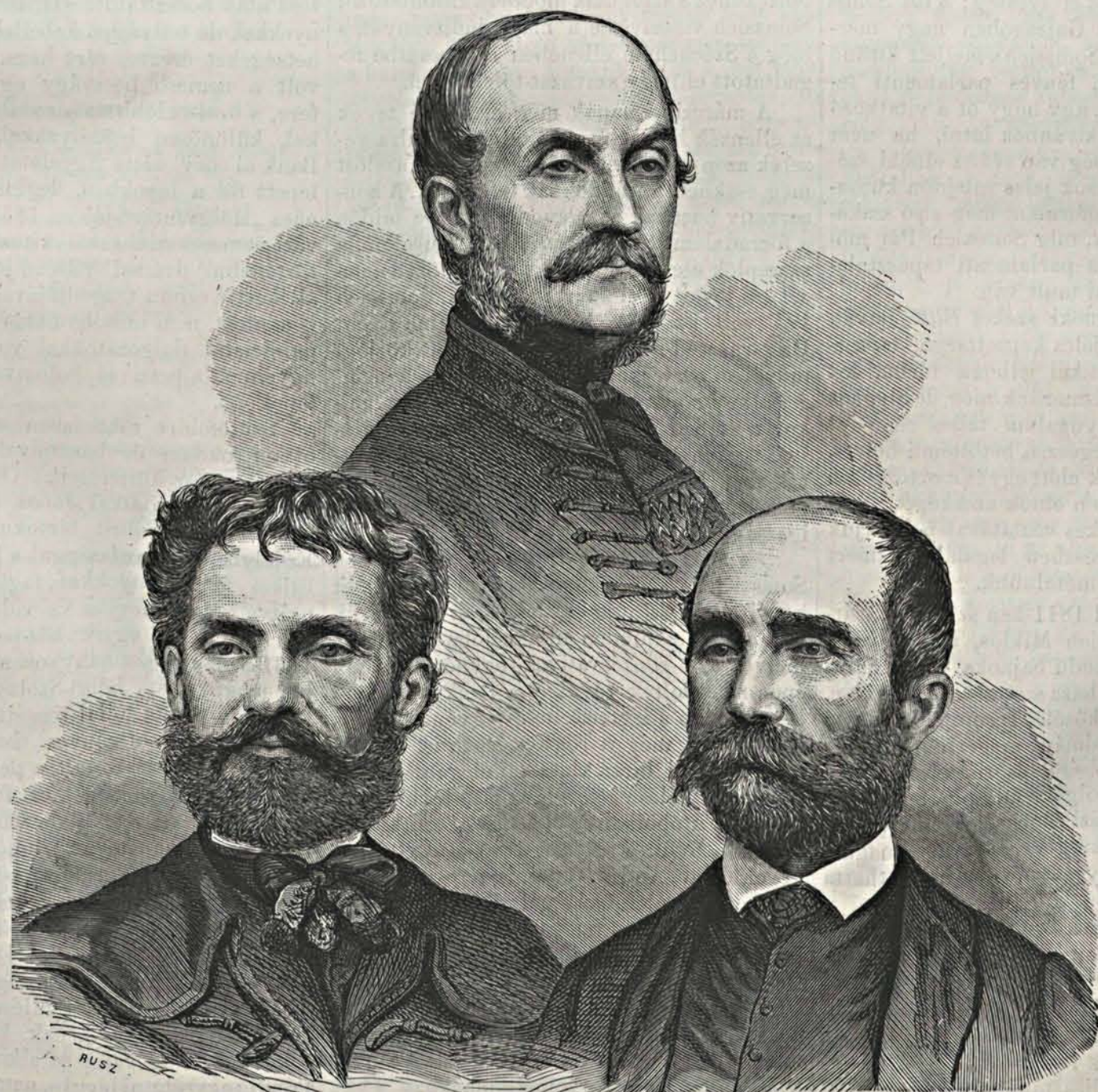
csés, ha az egyszersmind az egész háznak is
legalkalmasbika.
Ellenzéki részről az országgyűlés meg-
nyitása előtt már indítvány tétetett, hogy
mivel az elnöknek ugy is pártokon felül kell
állania, ne legyen tekintet egyébre, mint
arra, ki volna e díszes, de nehéz állásra a
legképebb? — s ilyenül Bónis Sámuel

jelöltetett ki. Kétséget nem szenved, hogy e
köztisztletben álló hazánkfia nagy mérték-
ben bir azon tulajdonokkal, melyek a jó
elnököt alkotják: pártatlanság, szilárdaság,
éles ész, a szabályok ismerete, a kérdések
tisztá hasogatása, higgadt nyugalom s nemes
méltóság, — mindez egyesül Bónisban. Nem
kevesebb magasztalással lehet szólni az

1861-ki kép-
viselőház el-
nökéről, Ghy-
czy Kálmán-
ról. De mivel e
kitűnő férfiak
mindketteje
az ellenzékhez
tartozik, ré-
szünkről igen
természetes-
nek találjuk,
hogy a több-
ség, mellőzve
őket, bármily
érdemesek is,
saját pártjá-
ból keresett
elnököket ma-
gának.

Természe-
tesnek, annyi-
val inkább,
mert saját so-
raiban is telje-
sen alkalmas
egyéneket ta-
lálhatott, ta-
lált is e fon-
tos és díszes
polczra.

A mult
országgyűlés
köztisztlet-
ben álló elnö-
két, az ősz
Szentiványi
Károlyt kinal-
ta meg a párt
legelőször is-
mét az elnök-
séggel. Oazon-
ban, élvezvén
már annak di-
csőségét, s ag

GAJZÁGÓ SALAMON.

SOMSSICH PÁL.

BITTÓ ISTVÁN.